ԱԶԳ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 229 Կ. ՊՕԼԻՍ ՕՐԱԹԹ 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 7 ՀՈԿՏ. 1339 27 ՊԷՏԷՊ 1922 — 24 ԷԼԼՈՒԼ 1926

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՍՍԷՐԵԱՆ
ՅՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Ալի մասահէ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չնշանագրեր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱԶԱՒՈՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى وسياسى غزتهدر
صاحب امتيازى : يوحنا قسيسلرندن قسطنطين قسطندى
٣٨ نومرو مسلمانلار قابوسى : صاغلى يولى

ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆՔ
Տարեկան Վեցամսեայ
Գօրգոյ համար 80 ղր. 50 ղր.
Դրաւականներու համար 100 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 ֆր. 13 ֆր.

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՍԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի

ՌՕՔԱՆՊՈ՛Լ, ՈՕՔԱՆՊՈ՛Լ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ՄԵԾ ՏՈՒԱՄ

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ

Մանզումէի Դ. երեսի Թերթոնը, ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ, որ Գէօրգ Է. Սիմքէչեանի կողմէ այնպէս յաջողութեամբ Թարգմանուեցաւ և այնքան բուռն հետաքրքրութեամբ կարդացուեցաւ մեր բոլոր ընթերցողներուն կողմէ, մէկ քանի օրէն կ'աւարտի։

Այս անգամ պիտի սկսինք հրատարակել հանրահռչակ վէպ մը, որ անլուր, անօրինակ յաջողութիւն մը ունեցած է Եւրոպայի մէջ իր վիպական զարմանահրաշ դարձուածներով և հրաշապատում անարգանքներով, որոնք ընթերցողին հետաքրքրութիւնը միշտ լարած պահելու հանգամանքն ունին։

Հեղինակն է ՌՕՆՍՈՆ ՏԻՒ ԹԷՔԱՇԼ, Ֆրանսայի ժողովրդական վիպասաններու իշխանը, որուն վրա եւրուպայոյութիւնէն ծնունդ առած այս դիւցազնը, ՌՕԲԱՆՊՕԼ, համակ ալխարհ մը է հմայքա յիշատակներու, և որուն հշմարտանման արկածները բովանդակ Բարիզցիներու կողմէ լափուած են անօրինակ եռանդով և հետաքրքրութեամբ։ ՌՕԲԱՆՊՕԼԻ անունը դառուած է Վիքթոր Իւկոյի ԺԱՆ ՎԱԼԺԱՆԻՆ և Ալեքսանդր Տիւմայի Մեկ ԴԻՒԻԶԱՑՆԻՆ անուններուն քով։ Նորօրինակ դիւցազներգութիւն մը է կենաքը այս ՌՕԲԱՆՊՕԼԻՆ, որուն արկածները յաւէտ հուսկաւոր քրած են զինք։

ՌՕՆՍՈՆ ՏԻՒ ԹԷՔԱՇԼ այս վէպը Թերթոնի ձեւով հրատարակած է Եւրոպական Թերթի մը մէջ և ընթերցողներուն հետաքրքրութիւնն այնքան գրգռուած է որ հեղինակը պարտաւորուած է իր ասարած վէպը նորէն շարունակել։

Զմրան երկար գիշերներուն մէջ, ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ընթերցողներուն համար հաճելի ժամանց մը պիտի ըլլայ ընթերցումը Ֆրանսայի ամէնէն ժողովրդական և հուսկաւոր վիպասանին այս տիեզերահռչակ գործին, զոր պիտի սկսինք հրատարակել մէկ քանի օրէն։

Թարգմանութիւնը պիտի կատարէ Թերթիս խմբագիրներէն և իր Թարգմանած 40ի մօտ Թերթոններով ծանօթ

ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

որ գիտէ այնքան լաւ կերպով հասկընալի ընել իր ամբողջ Թարգմանութիւնները։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսկի»
Հոկտեմբեր 3ի խմբագրականէն

Ամիս մը ալ, և անտ սիպերիաէն ձմեռը մուտ կը գործէ ռազմադաշտերուն վրայ։ Մանչուրիոյ մէջ զրոյէն 30 աստիճան վար ցուրտ օդի ժամանակ զինուորական գործողութիւնները չդադրելու կը պարտաւորուին։ Եւրոպայի մէջ մենք ա՛յդքան ցուրտի փորձառութիւնը չունինք որ դիմանան ընենք։ Եւրոպա ալ արդարեւ իր բարեխառն գօտիին տակ ձմեռնային պատերազմներ արձանագրած է իր պատմութեան մէջ։ Վերջին Ֆրանսա-Գերմանի պատերազմը տեւեց նաև ձմրան մէջ, և պատերազմական գործողութիւնները այս պատճառաւ չդադրեցան բոլորովին։ Բայց ամէն պատերազմի համար նոյն կերպով չըլլար։ Պարագաները կը տարբերին, եթէ ցուրտին աստիճանը զրոյէն ասոր կամ տասներեք աստիճան վար ըլլայ, եթէ գետերուն երեսը միայն սառի ո կամ մինչև յատակը, եթէ երկիրը յարմար վայրեր ունենայ զինուորներուն պատրաստութեան համար, կամ չունենայ։

Զինուորական գործողութիւնները մղելու տեսակէտով, Մանչուրիոյ ռազմադաշտերուն վրայ տիրապետող ձմեռը սա՛ մասնաւոր յատկութիւնը ունի որ գետերը բանակներուն յառաջխաղացութեան առջև իրենց հանած սովորական արգելքը չեն ունենար, քանի որ ա՛յն աստիճան կը սառին որ կարելի է իբրեւ հաստատուն գետին մը ծառայեցնել զանոնք և զինուորները քալեցնել տուերուն վրայէն։ Այս միջոցիս ռուսական դիրքերուն առջև գտնուող Հունհօ գետը մէկ կողմէն արգելք մըն է Օնամայի գործողութիւններուն համար, և Ճաքոնցի վերին հրամատարը չի կրնար ուղղակի պէս գործածել զայն ռուսական տրեւուտան թեւը պաշարելու համար, միւս կողմը դարձեալ նոյն գետին միջոցաւ ռուսական ճակատ գիծը զրաւած է, և անոր պաշտպանութիւնն ալ այս կերպով նըպաստաւորուած է։ Բայց երբ Հունհօ սառի, յարձակողներուն (Ճաքոնցիներուն) համար առաւելութիւն մըն է, իսկ պաշտպանողներուն (Ռուսերուն) համար ալ անպատատ պարագայ մը։ Ճաքոնցիք անմիջապէս պիտի կրնան ճակատէն յառաջ խաղալ ռուսական դիրքին դէմ և իրենց կռուոյ գիծը պիտի կրնան այսպէս ռուսական կեդրոնին վրայ տանիլ, այսինքն յարձակումը վարել յառաջ, իբր թէ այլեւս գետը գոյութիւն ունենալէ դադրէր, մինչդեռ հիմա ճակատային յարձակումին ճամբան բոլորովին գոցուած է, քանի որ կամուրջի միջոցաւ գետին հաստատական անցքն ալ պաշտպանուած է ռուսական թնդանօթներով։ Ճաքոնցիներուն արեւմտեան կողին վրայ գտնուած գետերը, ինչպէս Թայյէ, Հուն, Լիաօ, անոնց ձախ թեւին յառաջխաղացման համար անոգուտ են, որովհետեւ այդ ջրային արգելքներուն պատճառաւ ձախ թեւը կազմող գունդերը մեկուսացած կ'ըլլան, որով իրարու անկախ գործող գունդերու երեւոյթը կ'առնեն, առանց օգտակար ըլլալու համախառնմամբ յառաջխաղացութեան, և պահեստները ի հարկին անկարող կ'ըլլան պաշտպանելու զանոնք կամ օգնութիւն հասցնելու անոնց դժուարին պարագաներու մէջ։ Գետերուն սառելովը ամբողջ ջրային մասը իրեւ անարգել դաշտ մը պէտք է նկատել, զոր Ճաքոնցիք անահման կերպով կ'ունենան իրենց տրամադրութեան տակ։ Բայց այս առաւելութիւնը իր անոգուտ կողմն ալ ունի, սա՛ մտօք որ Ճաքոնցիք այլ եւս Հուն և Լիաօ գետերը չեն կրնար օգտակարապէս գործածել՝ մտնուններու միջոցաւ պաքէնի և ռազմամթերքի փոխադրութեան համար։ Մէկէն մինչեւ երկու մէթր խորութեամբ գետին յատակին սառիլը իր ռազմագիտական նշանակութիւնը ունի, որովհետեւ ամրութեանց գործը վերջին աստիճան դժուար, թերեւս նոյն իսկ անկարելի կ'ըլլայ։ Պէտք չէ նաեւ կարեւորութենէ զուրկ համարել ցուրտին ազդեցութիւնը բուն զինուորին համար։ Բրտացած անդամներով և մանաւանդ սառած չորցած մատներով խիստ դժուար է հրազէն արձակել և նշան առնել ու զարնել։

Ջուրի խնդիրը բանակի մը անունդին համար դլխաւոր դեր մը կը կատարէ։ Մանչուրիոյ բնակիչները իրենց խմելիք ջուրերը կը պատրաստեն սառի կարուանքները հալեցնելով, որովհետեւ հորերը և աղբիւրներն ալ սառելով՝ օգտակար ըլլալ կը դադրին։ Փորձը պիտի ցուցնէ թէ երկու բանակներն ալ տարբեր միջոց մը պատրաստած են ջուր հայթայթելու ա՛յնքան առաւարթիւ զօրքերու, առանց վնաս հասցնելու անսնց զինուորական գործողութիւններուն։ Բայց քանի որ սառը յանախ պատրաստ կայ, զօրքերը գետերուն վրայ պիտի իյնան, անոնց բոլոր գետերէն կախում պիտի ունենայ։ Բայց զինուորները պիտի պատուաստուին երբեմն իրենց ջուրի պէտքը գոհացնելու համար բուսական հեռու տեղեր երթալ, և սառերը հալեցնելու համար ալ հարկ է վառելափայտ ճարել կամ կանխաւ պատրաստել։

Ճակատամարտի դաշտերուն մօտ գտնուած գիւղերը եթէ պատպարութեան յարմար ալ չըլլան, սակայն անհրաժեշտ է դարձեալ ո և է ձեւով պահակները իրենց պաշտպին վրայ թողուլ։ Զինուորները շատ ճարտար են դեռին վրայ ծակեր փորելու կամ ոտք պահոց վրաններ ճարելու իրենց համար։ Ցուրտին դէմ, մանաւանդ գիշերը, պաշտպանուելու պէտքը հնարամիտ կ'ընէ մարդս, ա՛յնպէս որ կարելի է այս չարիքին առաջքը առնել, մանաւանդ եթէ բանականաւոր վառելիքի ալ հաշուենք։ Բայց այս կերպով բանակատեղին միայն կը հատատուի, քալելը, կռուիլը չենք նկատեր, որովհետեւ սառած գետիններու վրայ քալելը կամ կռուիլը խիստ դժուար է, մանաւանդ երբ մէկ օր քալելէ վերջ գիշերը պատուաստուի բացօթեայ անցնելով 20էն մինչեւ 30 աստիճան ցուրտի ժամանակ։ Կարելի մը վերջ՝ վիրաւորները անպաշտպան պիտի սառին, որովհետեւ պիտի չկրնան պատսպարուիլ։

Այս քանի մը հարեւանցի տեսութիւններէն արդէն կը տեսնուի որ ըստ ինքեան կը փակուին Մանչուրիոյ ռազմավայրերուն գործողութիւնները, որոնք երկար արշաւներու կը կարօտին։ Ուստի կրնանք ենթադրել որ, եթէ այս տարուան համար պատրաստուած պատերազմական ծրագիրը մինչեւ ցուրտին եղանակը, այսինքն Հոկտ.ի վերջ չիրագործուի, գալիք տարուան պիտի մնայ։ Ձմեռը պիտի պարտաւորէ երկու Բանակները փակուած մնալ իրենց դիրքերուն մէջ, Ճաքոնցիք Հուն գետին վրայ, Ռուսք Թիլինկի հիւսիսային կողմը։ Այս կացութեան հանելու համար, Օնամա պարտաւոր է յարձակիլ Հուն գետին դէմ, որուն համար դեռ մէկ ամիս ժամանակ ունի։ Անկարելի է որ երկու բանակները մնան իրենց արդի դիրքերուն մէջ, որովհետեւ կռիւը պիտի չվերջանայ, մինչեւ որ երկուքին մէջեղը ընդարձակ բաց միջոց մը չգտնուի։

Ռուսական դիրքին դէմ այս միջոցիս Օնամայի չենել ուտած ամրութիւնները բնաւ չեն յարմարիր ձմերելու, ո՛չ ալ պաշտպանական մէջ ասնմանափակելու, ընդհակառակն այդ ամրութիւնները Հունհօ գետին դէմ յարձակում գործելու պիտի ծառայեն։ Օնամա ռուսական բանակին մէկ ոտար վայրկեանին կը սպասէ, — այսինքն կա՛մ նահանջ, կամ աննպատատ համախմբում մը, — յարձակումը սկսելու համար։ Մինչեւ հիմա կը զբաղի պատերազմական համախմբութեամբ, ինչպէս ըրաւ Թայյէի առջև։ Երեք շաբաթ ժամանակ ունի, մինչեւ Հոկտ.ի վերջ։ Եթէ մինչեւ այն տաեն Բարթ Արթուր իյնայ, աւելի ազէկ, որովհետեւ օգնական գունդերու պէտք ունի։

Առաջին կառխաւմբը երէկ (Հոկտ. 1) Լիաօեանկ հասաւ։ Թերեւս վաղը իմանանք թէ քիչ շատ կարեւոր բան մը եղած է։

Սրանցարդի Հոկտ. 3ի խմբագրականէն

Այս առաւօտ Մանչուրիոյ պատերազմի դաշտէն հասած ամէնէն որոշ լուրը սա՛ է թէ Ճաքոնցիք օգի իրուն կ'աշխատին լրացնելու իրենց երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները։ Բուրոքիի բանակին մաս մեր մասնաւոր թղթակիցը կը գրէ մեզի թէ Ճաքոն ինչ զարմանալի ուժգնութեամբ առաջ կը վարէ իր երկար ատենէ ի վեր հաստատացած քաղաքականութիւնը։ Կը յիշեցնէ թէ պատերազմին ծագելէն առաջ կատարուած բանակցութիւններուն ժամանակ Ճաքոնի պահանջումներէն մին ալ ա՛յն էր որ Բուրքիի մէջէն անցնելիք երկաթուղին ի վերջոյ արեւելեան՝ այսինքն ռուսական գծին կապուի։ Հիմակ որ լիովին տէր եղած են Հարաւային Նահանգին մինչեւ Թայյէ գեղը, և անկէց ալ վեր, սկսած են բանալ այն մասնաճիւղին վրայ, որ Բուրքիի Անթանկ քաղաքը պիտի կապէ Լիաօեանկի, հետեւաբար Մանչուրիական Մեծ երկաթուղիին հետ։ Բնականաբար երկաթուղիի թերեւ գիծ մը միայն կարելի է շինել հիմակ որ տակուին պատերազմը կը շարունակուի, բայց թաղով այդ մասնաճիւղին իրենց բանակին համար ունենալիք արժէքը, համարյա պիտի պատրաստէ ա՛լ աւելի ամուր գծի մը յօրինման։ Ուրիշ աղբիւրէ մը կ'իմանանք թէ Ճաքոնցիք երկաթուղիի աւելի ամուր գիծ մը շինեցին հինին տեղ, որ թերեւ կը, Լիաօեանկէն Բուլրինկի ճամբով մինչեւ Լիաօթէանկ Թերակղզիին ծայրը։ Առաջին կառխաւմբը շաբաթ օր բանեցաւ։ Ցաւանի է թէ ինչ մեծ դիւրութիւններ պիտի տայ այս գիծը իրենց Բանակին պարենաւորման համար։ Մինչեւ հիմա չօգտագործեցաւ այդ գիծէն։ Որովհետեւ զօրավար Բուրքաթքին քալը լօքոմոթիվները առաւ տարաւ, Ճաքոնցիք պարտաւորուած էին իրենց բեռնակառքերը բեռնակիրներուն քաշել տալ։ Ապագային պիտի վայելեն իրենց խարիսխին հետ դիւրին հաղորդակցութեան ամէն առաւելութիւնները, երբ արդէն իրենց նաւային գերակշռութիւնը կը կարողացնէ գիրենք երկաթուղիի ամէն իրեղէն շատով սատակելու։ Երբ ան կը մտածենայ ձմեռը, որ Մանչուրիոյ մէջ յանկարծ կը սկսի, ասիկա առաջին կարգի կարեւորութիւն ունի իրենց համար։ Արդէն ծայրայեղ ցուրտը սկսած է զգալի ըլլալ գիշերը։ Մուքէնի առջև կացութիւնը փոփոխութիւն կրած չէ։ Զօրավար Սախարովի տեղեկագրած մանր մունր կռիւները սա՛ միայն ցոյց կուտան թէ հետապնդութիւնը սասկի է երկուսանք։ Թէեւ ի մտոյ կը սպասուի ճարտարական նոր յառաջադացման մը, բայց Օնամա Մարէշալին շարժումները մինչեւ հիմա չատ զգուշաւոր և դանդաղ եղած են։ Կ'երեւի թէ բուսական ժամանակ պիտի անցնի մինչեւ որ կարեւոր դէպքերը պատահին։ Ռուսերուն դիրքը համեմատաբար զօրաւոր է, քանի որ ժամանակ ունեցան կազդուրուելու Լիաօեանկի իրենց պարտութեան բաղխումէն, և ընդունեցին նոր օգնական գունդեր։ Հուն գետի վրայ ամուր պաշտպանուած են, որուն առջեւ կան ճախճախուտ գետիններ, և տեղ տեղ ալ գահավէժ բլուրներ հիւսիսային կողմէն։ Ճաքոնցիք և Ռուսք հուսապարապէս կը պատրաստեն չինական երկաթուղին՝ Սինմինթինկէն մինչեւ Թիէնձին։ Նոյն իսկ Մարքէշալին Սինմինթինկ առաւարական ճամբան իր գործը սովորականին պէս կը շարունակէ, և հաւանական կը թուի որ, թէեւ օրէցօրեն շարժումները հունձքերուն ցնցած են Մանչու մարքաքին մտ, և գիւղացիները փախցուցած են, բայց Զինաց դրամական լուհունձք մը չինեցին Ռուսերուն ուտելիք, խոտ և ձմեռնային զգեստ ծախելով։ Բարթ Արթուրի առջեւ նաւային նոր կռիւ մը մասին զրոյցներ կան։ Շանկայի մէջ կը կարծուի թէ ռուսական մարտանաւ մը փախեր է Վլատսուն։ Բայց այս զրոյցները դեռ հաստատութեան կը կարօտին։ Մոսկվայէ Վիրէն, որ հրամատար անուանուեցաւ ռուսական բազմաշարար նաւատորմին՝ իր մեծերուն մահուան կամ չնարհաղորդութեան հետեւանքով, զօրաւոր պատճառներ ունի դուրս թռչանալու, եթէ կարենայ, և իբրեւ Պաչեանի հրամատար իր ընթացքը երաշխաւորութիւն մըն է թէ ունի ճարտարութիւն և խանդավառութիւն։ Այսուհանդերձ, դժուար է կարծել թէ ազէաքի միջոցին ռուս նաւաստիներուն ցոյց տուած յամառութիւնը կարող ըլլայ իրենց թուական սարսութեան թերին լեցնել։ Պաղթիկի նաւատորմը շարժման մէջ է, կը հաւատան մեզի դարձեալ։ Վաղուան համար կ'ըսուէր թէ Զարը նաւատնդէս պիտի կատարէր, խելացութիւն է սպասել մինչեւ որ իրօք ճամբայ ելնէ, և իրօք հասնի Մ. Արեւելեան ծովերը։ Թօքիոյի մեր թղթակիցը կը գրէ թէ չատ գոհ չեն նախագահ Բուզվէլթի Խաղաղութեան նոր դեսպանախորհուրդի մը համար ըրած առաջարկութենէն, կարծելով քէ ասիկա կրնայ հաւանական միջնորդութիւն մը առաջ բերել, մինչդեռ իրենք որոշած են կռիւը առաջ մղել մինչեւ վերջը։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ 181

ՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ

ՎՐԱՑ

ՎԷՊ

ՏՂԱԿԱՆ-ՐՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է

Արշակ Էլմենան (կեղծ Հրչեան) ա՛յն ասպետն յուզուած էր որ բան մը իսկ չէր հասկնար ճշմարիտ Հրչեայ Դանաքաչի պատմութենէն և միաքը կը չարչարէր այս անակնկալ փոփոխութենէն ազատելու միջոց մը գտնելու համար։

Հարուածը ասասկի էր և ակնթարթական։ Այս անակնկալին երբէք չէր սպասեր ինք։ Շատոնց խեղդուած կը կարծէր Հրչեան ծովուն յատակը, և հիմա որ Բոլի՝ Գ. Սաղաթիէլի ղրկած նամակովը կը յայտնեցեր միաքը, յաւիտենական մեռելի մը ասանկ յանկարծակի վերջ գալ զինք գտնելը խելք չէր ձգած գլուխը։ Ինչ ընէր, ինչպէս օձիքը ազատէր ամէն կողմէն զինքը հարուածող այս մահացու վիշտերէն։

Առաջին առթիւ ա՛յնչափ ցնցուեցաւ որ զարնել, ջախջախել, սպաննել ուզեց ճշմարիտ Հրչեայ Դանաքաչը, որ կուգար այսպէս մէկ հարուածով հիմնայատակ կործանել իր օրերէ ի վեր կառուցած երջանկութեան չէնքը։ Այլ եւս ա՛չ Նուրդ կար իրեն համար, ոչ Ամէլի և ոչ ալ 50,000 ոսկիի հարստութիւն։ Զգել փախչելէն ուրիշ միջոց չէր տեսներ օձիքն ազատելու։ Հրչեայի պատմութիւններու պատուն, Էլմենան խռսված ծովու մը պէս, այս խոհերով կ'ալեծփէր՝ և չէր կրնար կայանք մը տալ իր հնարելիք ապագայ ուղղութեան։ Ինք ուշիմ էր և խոհեմ։ Անապարանքով, փութիկոտութեամբ, սխալ քայլ մը առնել մահացում պիտի ըլլար իրեն համար։ Չէր ուզեր կրկին իմալ թշուառութեան այն դուժին խորը, ուրիկ հոգիս կրցած էր դուրս բարձրանալ։ Վայրկենաբար կոչում ըրաւ իր կարողամտութեանը։ Չէ, պէտք չէր որ սխալ ընթացքի մը հետեւէր։ Ընդմիջեց Հրչեայի պատմութիւնը։

— Բայց դուք յաղնած կ'երեւաք, բարեկամս, ըսաւ։ Այդ սխալ անցեալին վրայ կրնանք ուրիշ առթիւ ալ խօսիլ։ Հիմա ձեզ անհրաժեշտ եղածը կազդուրումն է։ Նախ ձեր առաջնութեան վրայ խորհինք։

— Շնորհակալ եմ, պատասխանեց ճշմարիտ Դանաքաչը։ Արդարեւ կազդոյրի, հանգստութեան պէտք ունիմ։ Էլմենան անմիջապէս ծառան ներս կանչեց և հրաման ըրաւ որ առանձին սենեկի մը մէջ երկու սպանոց ճաշ մը պատրաստեն իրենց, ինչպէս նաեւ հանգիստ անկողին։ Եաքը, չկրնալով շեղիլ ուղղամտութենէ, անկեղծ շնչաւ մը.

— Աշխարհքը լայն է, բարեկամս, դուշեց ճշմարիտ Հրչեայի ձեռքէն բռնելով։ Անկիկ բաւական է ոչ թէ երկու, այլ երկու հարիւր Հրչեայ կեր-բակրելու։ Սաղաթիէլ և Ընկերաց ասն գործառնութիւնները այնչափ ընդարձակ են որ մեր երկուքին համար ալ կրնան պատաւարար դիրքեր ապահովել։ Հետեւաբար, ուելորդ է զիրար վշտացնելու վրայ խորհիլը։

— Իրաւունք ունիք, պատասխանեց ճշմարիտ Հրչեայ։ Այդ պարագան չէ որ մտածել կուսայ ինձ։ Միանակ սա կը մտածեմ թէ մեր երկուքէն ո՞րը պիտի կրէ Հրչեայ Դանաքաչի անունը։

Էլմենան թեւս բուն ձիգ կը թափէր օրուան ընդունելութեան երեւոյթը տալու նարեկին հետ ունեցած յարաբերութեանը, սակայն օրուան կ'ընդվզէր այս անբնական զգացումը արտայայտելու և դէմքը, խօսուածքն ու շարժուձեւերը բացորոշ կերպով կը մատնէին այս անակնկալէն անոր առաջացած դատն ապաւորութիւնը։ Բաները հասկնալու կերպով կ'արտասանէր և և կեղծ ժպիտները իրարու կը յաջորդէին այնչափ անբնական եղանակով մը որ ամէնէն մեծամիտ մարդն իսկ պիտի չկրնար խաբուիլ։ Ճշմարիտ Հրչեայ կը զգար Էլմենանի խռովքը, բայց անոր դէմ զայրոյթ մը չէր ունացնար։ Ամէն պարագայի մէջ ինքը վատն էր որ պիտի վերջանար իր կարանցուցած դիրքը և կը խղճար Արշակ Էլմենանի վրայ որ ձախող ճարպիութեամբ մը և սխալ հաշուով մը իր անունը իւրացուցած էր։

Երբ նախկին ուղեկիցները ճաշի իջան և ճշմարիտ Հրչեայ որ բուսական ժամանակէ ի վեր աննախանձելի կեանք մը կը վարէր։ լիուլի ճաշեց և սեղանի վրայ խմած մէկ քանի գաւաթ գինիին ազդեցութեան տակ անկողին մտաւ ու օրերէ ի վեր խանջած, պարտատոմարմնը հանգչեցուց անվրդով քունի մը ազդեցութեան տակ։

Այն գիշերը չարչարանքի դար մըն էր Էլմենանի համար որ չարունակ կ'երթեւեկէր սենեակին մէջ ելքի հնարար մը գտնելու։ Կ'անդրադառնար երբեմնի թշուառ օրերուն և սոսկում կ'զգար յիշելով այն խեղճ կացութիւնը ուր հինգ ոսկին մէկէն տեսնել չէր վիճակուած իրեն։ Երկար ժամանակ չուներ մտածելու։ Այս գիշեր իսկ պէտք էր որոշում մը ասլ։ Կացութիւնը խիստ տագնապալի էր։ Զարի և բարիի զգացումները պայքար կը մղէին իր մէջ։ Երկու միջոց կար ճշմարիտ Հրչեան յաղթահարելով այս փորձանքէն ազատելու։ Առաջինը՝ մէկ քանի օր զայն օրորելով, ա՛ և է միջոցով մէջտեղէն վերցնէն էր իսկ երկրորդը իրաւախոհութեան մը յանգելով բարեկամական կարգադրութիւն մը ընել։ բայց տեսնենք Հրչեայ պիտի ընդունէր իրեն առաջարկած կարգադրութիւնը։ Միւս կողմէ ոչիր մը գործելու և իրեն երջանկութեան դուռ բացող նախկին բարեկամի մը կեանքը անհետացնելու չափ ակար չէր իր բարոյականը։ Աշխարհի ամենէն բարձր դիրքին ու հարստութիւններուն փոխարէն չէր կրնար ընդունիլ ասանկ ստորնութիւն մը, զոր խիստ դիւրութեամբ գործադրելու միջոցները չէին պակսեր իրեն պէս խորամանկ մէկու մը համար։ Բայց եթէ Հրչեայ չհամաձայնէր ու ծայրայեղութիւններու դիմէր, այն տաեն ինչ պիտի ըլլար իր կացութիւնը։

Սիմոն Գարգեւեան, որ ամէնէն մտերիմ պաշտպանն ու բարեկամն էր, անմիջապէս երես պիտի դարձնէր իրմէ և պիտի նկատէր զինք իբրեւ վարպետի խարդախ մը որ մինչեւ ցարդ յաջողած էր գիրենն բռնել ճարտարդարձուածներով։ Ո՛հ, ասանկ ստորնացում մը, մանաւանդ Նուրդի հոր առջեւ, մահացում պիտի ըլլար, որուն վրայ խորհիլն իսկ սարսուռ կ'ազդէր իրեն։ Ոչիր չէր կրնար գործել, ասիկա բացարձակապէս անկարելի էր։ Միեւնոյն ժամանակ դիրքն ալ չէր ուզեր կորսնցնել։ Ամէնէն կարուկ միջոցը Գալիպէն հեռանալն էր երբ Հրչեայ Դանաքաչ պնդէր իր յամառութեանը վրայ ու չյօժարէր պարակել իր սխալ մէկ ձեռնարկը։

Այս խորհուրդները, մտատանջութիւններն ու ծրագիրները մինչեւ լոյս չարչրկեցին խեղճ Արշակ Էլմենանը, որ չարունակ ինքզինքը կ'անիծէր առաջին առթիւ Ամէլիի հետ ամուսնացած չըլլալուն համար։

(Նորաձեւութիւն)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՅՍՐԺՈՒՄՆԵՐԸ ԿԸ ՑԵՏԱԶԳՈՒԻՆ

ՄԱՆԶՈՒՐԻՈՅ ԶՄԵՌԸ

ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԴԻՐՔԵՐԸ

ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐ

(Վիեննայի վերջին թղթաբեռով առնուած Եւրոպական թերթերեն։ Դպիրը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ստուգակաբար։)

*Սինմինթինկէ գերման թերթերուն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ճաբոնցիք, որ առաջին անգամ արագ արագ յառաջ քալելու միտում մը ունէին, Մուքդէնի վրայ իրենց շարժումը առայժմ մէկ կողմ թողած են և Բորթ Արթուրի անկումին կը սպասեն օգնական զորք առանալու համար։ Ասոնք ակարութեան նշաններ են, կ'ըսէ թղթակիցը։ Ճաբոնական վերջին երեւզորաբաժինները Սեպտ. 3ին ճամբայ ելած էին Ճաբոնի նաւահանգիստներէն։ Կ'երեւի թէ ասոնք Բորթ Արթուր ղրկուեր են։ Միւս օգնական գունդերը ինչքա՞ս պիտի փոխադրուէին։ Բոլոր այս շարժումները կարելի եղածին չափ դաղտնի կը պահուին։

** Մուքդէնէ կը հեռագրեն Պերլիներ Թակպլատի։ — Ռուս զորքերուն առաջապահ վիճակը լաւ է։ Շատ հիւանդներ և վիրաւորներ բուժուելով իրենց տեղերը դարձած են։ Պահակները աւելի լաւ են քան Լիաօճանկի առաջեւ։ Ամբողջ բանակը Բուրբաթքինի հրամանին տակ կը գործէ։ Մուքդէնի հարաւային և արեւելեան գիւղերուն բոլոր չինացի բնակիչները մեկնած են։ Ճաբոնցիք ամուր բերդեր կը շինեն Լիաօճանկի և Հայչէնկի մէջ, ձմեռը անցընելու համար։ Ռուսական սիթուն թնդանօթներ դեռեւուեցան Մեծ Դուքսի մը հրամասարութեան տակ Մուքդէնի կայսերական Դամբարաններուն մօտ, Ճաբոնական հարուածի մը դէմ պաշտպանելու համար։ Ճաբոնցիք բազմաթիւ Քանիկով յեղեղներ կը գործածեն իրենց լրտես։ Ճաբոնցիք իրենց բանակներուն մօտ գտնուած Զինացիները վռնտեցին, վախնալով որ անոնք լրտեսութիւն կ'ընեն Ռուսերուն հաշուոյն։ Զինացիք Սեպտ. 27ին Մուքդէնէն Սինմինթինկ տարին 104 քառանիւ կառքեր՝ դրամով լեցուն։ Բայց տակաւին չառ խնայներ բաց կը մնան Մուքդէնի մէջ։

** Ճաբոնցիք կը սպառնան Նիուչուանկէն արտաքսել անգլիացի և օտար պատերազմական թղթակիցները։ Հակառակ իրենց առջի խոստումին՝ Ճաբոնցիք կ'երեւի թէ Նիուչուանկը իբրեւ Ճաբոնական նաւահանգիստ միայն կ'ուզեն նկատել։

** Վլիսորկեան ռուս զորագունդը, որուն պատուակալ պետը Վիլհելմ Կայսրն է, Լիաօճանկի առկիս իր քաջագործութիւններուն համար բարձր ծառայութեան 97 պատուանշան ստացաւ։

** Մեծ-Դուքս Ալեքսանդր Միխայլովիչ Կաւկասեա ճամբայ։ Ասով կը հերքուի այն լուրը թէ Մեծ-Դուքսը Մանչուրիոյ Բանակին Վերին Հրամատար պիտի անուանուի։

** Լէոնտին թերթերը կը հրատարակեն թէ Բորթ Արթուրի առկիս վերջին ամրակոծութեան ժամանակ Ճաբոնցիք յարձակեցան Ռուսերուն հոմար շատ կարեւոր եղող ածուխի բլուրին վրայ։ Սպէօսէլ կամաւորներու գունդ մը կոչուելով, կուրիւ վարը ղրկեց և ասոնք ձեռքով ռումբեր նետելով, բոլոր գիրքերէն եռ մղեցին Ճաբոնցիները։ Ռուսք չորս օրուան մէջ Ճաբոնցիք կորուստները կ'ենթադրուին 10,000 հոգի։ Սպէօսէլ ձառ մը կարդալով փառք ասաւ Աստուծոյ, և չնորհակալութիւն յայտնեց գիւղացնասիրա պահակազորքերուն։ Տէյլի Թելեկրաֆ կ'իմանայ թէ Բորթ Արթուրի առջեւ կարճառեւ զինադադար մը կնքուեր է մեռելները թաղելու համար, և անմիջապէս վերջ ամրակոծութիւնը սկսեր է կրկնակ ուժգնութեամբ։ Սպէօսէլ բոլոր կիները և Զինացիները Բորթ Արթուրէն դուրս հաներ է ուտելիքը և ջուրը խնայելու համար։

** Ճաբոնի Վարչապետը Հոկտ. Զին յայտարարութիւն մը հրատարակեց որուն մէջ կ'ըսէ. — «Պատերազմը դեռ երկար պիտի տեւէ։ Ազգը պէտք է միաբան դնէ իր նպատակին հանրի, և պատրաստ պէտք է գտնուի հարկ եղած զոհողութիւններ ընելու։» Երկրորդ օրը տեղի պիտի ունենար կարեւոր գումարում մը, որուն հրաւիրուած են Ճաբոնի բոլոր գաւառապետները։

** Լիէնչանգուանի լեռները ձիւնով ծածկուած են արդէն։ Թօքիոյի քաղաքացիները հանգանակութիւն կատարելով անագին քանակութեամբ նոր ձմեռնային զգեստ ղրկեցին Ճաբոնցի դինուորներուն։

** Դերման մարտանաւերը ամէն օր Քիաօ—Չէուի նաւահանգստէն դուրս պռոյներ կը կատարեն։ Եթէ Բորթ Արթուրի ռուս նաւերը փախչին, և բաց ծովը ելնեն, Դերմանացիք պիտի քննեն զանոնք, և պիտի չթողուն որ իրենց նաւահանգիստը մտնեն, եթէ բոլորովին քայքայուած չըլլան։

** Զաբը Զօր. Բուրբաթքինի վերջին տեղեկագիրը կարդալէ վերջ, որով գովեստ կը յայտնէր Ռուս Բանակին մատակարարական ճիւղին, իր ձեռքովը մակագրեց հեռաւեալ ծանօթութիւնը.— «Հաճութեամբ կը կարդամ Մանչուրիոյ Բանակին հրամասար զօրավարին կարծիքը, որով գոհութիւն կը յայտնէ ա՛յն օրինակելի և ուշիզ ընթացքին համար, որով մատակարարական ճիւղին պաշտօնեաները կատարեցին իրենց պարտաւորութիւնը։»

** Անգլիական կառավարութիւնը խիստ հրահանգներ առած ըլլալով իր գործակալներուն՝ ոչուրա չտալ Ռուսիոյ Գալթիկի նաւախումբին, հիմայ այդ նաւախումբը պիտի պարտաւորուի բաց ծովը վրայ առնել իր ածուխը ռուս փոխադրանաւերու միջոցաւ, և հետեւաբար ասոնցիք ամիսէն հաշիւ պիտի կրնայ իր նպատակին հասնիլ։

** Թայմզ կը հրատարակէ իր Թոքիոյի Թղթակցին հետեւեալ հեռագիրը։ —Պատերազմի վայրերէն ճիշդ այսօր (Հոկտ.1) Թոքիո դարձայ։ Անհ Ռուսերուն այս պահուս բռնած դիրքը.—Երկու զօրաբաժին կը գտնուին Հուն գետին վրայ և չորս զօրաբաժին Մուքդէնի մէջ, միւս ռուս զօրքերը համախմբուած են Թիլէնկի մէջ, ուր կարեւոր հաղպատնէշներ կը շինուին։ Ճաբոնական երեք Բանակները մինչեւ 32 քիլոմէթր ընդարձակութեամբ ճակատ մը կը բռնեն Լիաօճանկի հիւսիսային կողմը իրենց հարաւեան կարգը պահելով։ Թայեի վրայ կամուրջներուն չնչնութիւնը ուարտած է. արդէն բազում զօրքեր գետէն անցած են Թնդանօթներով։ Լիաօճանկի ուարտաութեան և ամրակոծութեան մասին ասուածուած զրոյցները մեծապէս չափազանցուած են։ Անկարեւոր առանձին գաղութիւններ եղած են, բայց կանոնաւոր ուարտաութիւն եղած չէ։ Անգլիացի ոպայ Սըր Ճոն Համիլթըն ըսաւ ինձ թէ միշտ զօրավար Բուրբաթքինի մօտ է, և կրնայ հետեւիլ ամէն չարժումի, կ'իմանայ բոլոր տեղեկագիրները, և բոլոր ասուած հրամանները։ Զօրավար Բուրբաթքինի բանակին մօտ գտնուած կցորդները և խմբագիրները կրցած են ներկայ ըլլալ բոլոր կռիւներուն՝ զինուեան չառ նպաստաւոր պայմաններու մէջ։

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ռուսական թերթերեն

Անգլիոյ Վիքթորիական Թուականին մեծանուն դէմքերէն մին ալ անհետացաւ։

Սըր Ուիլեամ Հարքորթի մահուամբ ծանր հարուած մը նաւ կրած կ'ըլլայ Անգլիա և ապահովաբար պիտի չկրնայ ինքզինքը ժողվել Լորտ Բոզպէրիի պէս յեղեղուկ առաջնորդի մը թեւին տակ։

Հարքորթ մինչեւ վերջը իր պատմական գործունէութեան կառչեցաւ։ Մեծին Բրիտանիոյ ներքին քաղաքականութեան մասին։ Արտաքին աշխարհավարութեան խնդիրներուն մէջ մեծ ձայն մը չունեցաւ, և անշուշտ Գիքնսֆիլտի և Սալիսպըրիի պէս տիեզերական համբաւ մը ալ չունեցաւ։

Բայց իր ձայնը զօրաւոր եղաւ միշտ ներքին քաղաքականութեան խնդիրներու մէջ։ Մինչեւ իր կեանքին վերջին օրերը հաւատարիմ մնաց իր գաղափարներուն, բառին բովանդակ նշանակութեամբ։ Ուրիշներ առաւել կամ նուազ թեթեւութեամբ չարժեցան ժամանակի ընթացքին մէջ, բայց Հարքորթ մնաց ա՛ւր որ էր, Այս տեսակէտով ան իր կրնաւոր զգալի է մեծապէս Անգլիոյ համար։

Շատեր երեւցան Միութենական անունին տակ, որոնց գլխաւորը եղաւ Զէմպրլէն, շատեր անուանպէս մնացին իրենց կուսակցութեան մէջ, բայց գաղափարներ ու կարծիք փոխելով, և անհաւատալի դիւրահաղորդութեամբ հակելով մերթ ա՛յս և մերթ այն կողմը, ինչպէս Լորտ Բոզպէրի։ Հարքորթ իր կարծիքներուն զօրութեան վրայ ուշնցած հաւատքը չխախտեց բնաւ, գիտնալով հանդերձ ուրիշներուն մեծ մասին անհաստատ նկարագիրը։ Ինքն մինակ ժամերով Երեսփ. Ժողովին մէջ կը պնդէր իր սկզբունքներուն վրայ։ Գալֆուրի ախոյեանն էր, և ամբողջ Պօէրական Պատերազմին միջոցին յոգնեցուց, քրտնեցուց ամէն օր այդ պատերազմին նախագահող եղող Մր. Զէմպրլէնը։ որ կը սասաներ աշխոյժ Պօէրներուն ինքնուրոյն գոյութիւնէն և ազդեցութենէն Հարաւային Ափրիկէի մարզերուն մէջ։

Հարքորթի պաշտպանողականները ինչպէս Պօէրներուն անմոռանալի Փիլիպեանները են Զէմպրլէնեան քաղաքականութեան դէմ։ Կ'որոնար պօէրական պատերազմին դէմ, և կ'ուզէր որ Լորտ Բոզպէրիի նման մարդիկ իրենց ժողովրդականութիւնը ապահովելու համար Զէմպրլէնի թեր կ'ելնէին Պօէրներուն հակառակ, ընդհանուր ընտրութեանց միջոցին քանի մը քուէ աւելի վաստկելու համար։ Երբեք չնորհուկ չէր ընդուներ, սկզբունքով հակառակ էր ոչ է իրաւախոհութեան ընդդիմախօսներուն հետ. ինք իր Դպրոցին չաները կ'ուզէր յառաջացընել, որոնց խորերէն քաջ համոզուած ըլլալով որ Մեծին Բրիտանիոյ բարոյական և ներքին չաներուն հակառակ կը գործեն ուրիշները։ Առանցմէ ներկայացուած ոչ է ներքին բարեկարգութեան ծրագրի դէմ ժամանակներով քսնիլներ կ'ուսնեար Հարքորթ։ ոչ ոք վերջերս Հարքորթի չափ ուժգնութեամբ պաշտպանեց Իռլանդացի հողագործ գիւղացիներուն չաները հողագործ դասակարգին դէմ։ Լորտերուն գոյութեան գաղափարին հետ չհաշուեցաւ, վերջապէս այդ հին օրերու ուաքսանցեալ ուտագրեալները Հարքորթի համար այլեւս գաղտած էր գոյութեան իրաւունքէ։

Առանկ հիմնական սկզբունքներու վրայ միշտ նո՛յն կարծիքով լսելի ընել իր ձայնը՝ արդարեւ պատիւ կը բերէ Հարքորթի նկարագրին, նկատելով մանաւանդ դրեթէ կատարեալ անտարբերութիւնը ուրիշներուն, որոնցմէ իւրաքանչիւրը վերջապէս նկատում մը կ'ունենար, կամ, աւելի, ունեցաւ կամանի մը վրայ ոք կը դներ, մինչ Հարքորթ նո՛ւն էր միշտ ոչ իր հնօրեայ չաները կային պաշտպանելու։

Իր նկարագրին պատիւ բերող կէտերէն մին էր մանաւանդ սա՝ պարզապէս թէ, Հարքորթ մեծ մասամբ գիտեր թէ օդին մէջ պիտի կորուէին իր խօսքերը, բայց դարձեալ կը պնդէր, ա՛յ թէ ընդդիմանալու մարմաջով, այլ սկզբունքը պաշտպանելու նպատակաւ։ Իր Դպրոցին ամէնէն սարիքոտ օրկանը ինք մնացած էր, և իշխանութեան գլուխ անցնելու փափաքը չէր որ կը մղէր զինքը իր պարտքերուն՝ Երեսփոխանական ժողովին մէջ։ Արդէն Վարչապետ ըլլալու ա՛յ որամագրութիւնը ունէր և ոչ պահանջուած կարողութիւնը. ընդհանրապէս կը գիտնար թէ Գիքնսֆիլտի և Մալզպրիի լաւ աշխարհակալութիւնը չունէր, և չէր կրնար ըլլալ բնական վարիչ մը Մեծին Բրիտանիոյ Նման գաղութային լայնածաւալ Տէրութեան մը, որուն ճակատագիրը վարելու համար այլապէս օժտուած և պարտաւորները դիւրաբմբռնելու կարող մեծ ուսանողներու պէտք ունին Անգլիացիք։ Այդպիսի ուսանողներ մը կ'ենթադրուէր Լորտ Բոզպէրի, բայց փոքր ցոյց ասուաւ անոր նկարագրին հանդամանքը։ Եւ յետոյ, եթէ արդի Վարչութիւնը ներքին խնդիրներուն մէջ չգտնուցաւ Անգլիացիներուն ճաշակը, եթէ՝ բուն Անգլիքան կոչուած Եկեղեցիին չաները պաշտպանելու համար, յարձանուանական կրօնական լայնախոհութեան հակառակ չարժեցաւ, եթէ չկրցաւ այս անգամ ալ Իռլանդական ազարակային օրէնքը հաճելի ընծայել խնդրէն չահ ունեցողներուն, եթէ աշխատութեան ժամերուն խնդիրը չկրցաւ հասցուցանել ձեւի մը վերածել, եթէ ոգեւոր ըմպելիքներու արտադրի խնդրոյն մէջ իրմէ պաղեցաց ժուժկալութեան և չափաւորութեան հակամէտ Անգլիացիներուն մէկ սաւաւ մեծամասնութիւնը, կրցաւ սակայն արտաքին աշխարհավարութեան մէջ մնալ բարձր բռնել Մեծին Բրիտանիոյ դիրքը և ազդեցութիւնը։ Մեծ մասամբ էտուարդ Թագաւորին նախանձաութեամբ բայց վերջապէս արդի վարչութեան օրով, անգլուֆրանսական բարեկամութիւնը գաղթային պայմանագրութեան ձեւ մը առաւ, Իտալիոյ հետ, եթէ ոչ գրաւոր՝ այլ շատ հատատաւն հասմանութիւնն մը առաւ եղաւ, Գերմանիոյ հետ, Պօէրական պատերազմին ժամանակ իր սասակութեան հասած պարզութիւնը վերջ գտաւ։ Ճարոնի հետ խաղաղութեան առեն գնքուած Զինակցութիւնը հիմա Մ. Արեւելեան պատերազմին հետեւանքով շատ գոհացուց անգլիացի ժողովուրդը, որ առաջին օրերուն ոնդոյ-ոնդոյ էր թէ Ճարոնի հետ Զինակցութիւնը պարիւ չի բերեր Մեծին Բրիտանիոյ։ Դէպքերը հիմա բարարարաւ կը վկայեն թէ վարչութիւնը ուշիմութեան և շրջահայեցութեան առաջին կարգի օրինակ մը ասած էր՝ այդ ծովային աշխոյժ Տէրութեան բուն ոյժը կանխաւ ուսումնասիրած ըլլալով։ Որպէսզի Վարչութիւնը, արտաքին աշխարհավարութեան մէջ իր վերջին գործն ալ կատարած ըլլայ, կը մնայ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւնը, կեդր. Ասիոյ սահմանակցական և տեւեւրական խնդիրներուն առթիւ։ Թիլէթի վերջին արշաւանքը կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ Անգլիոյ համար, շնորհիւ Ծ. Արեւելեան Պատերազմին։ Այս գործը, եթէ ոչ հիմա Պատերազմին միջոցին, կրնայ մօտաւոր ապագայի մը մէջ իբրեւ խարիսխ ծառայել Անգլիոյ և Ռուսիոյ տեւեւրական համաձայնութեան թէ՛ Թիլէթի և թէ կեդր. Ասիոյ մասին։

Թո՛ղ որ անգլիական ժողովուրդը գաղթային խնդիրներու մէջ Ռուսիոյ հետ ոչ է անհամաձայնութիւն արտաքին աշխարհավարութեան մէջ անյաջողութիւն մը չի նկատեր, և հետեւաբար իրեւ տրաւունքի փաստ մը չի ծառայեցներ Վարչութեան դէմ, որովհետեւ Անգլիոյ և Ռուս ժողովուրդին մէջ չկայ նոյն մտերմութիւնը, ասնմանի և գաղափարի յարաբերութիւնը, ինչ որ կայ Ֆրանսացիին կամ Գերմանացիին եւ Անգլիացիին միջեւ։

Եւրոպայի տեւեւրական և անտեսական քաղաքականութիւնը մրցումի ա՛յն ասաիճան զօրաւոր գոյն մը առած է որ արդարեւ Հարքորթ և իւրայինք չէին կրնար պնդել իրենց սկզբունքներուն համար։ Այս պատճառին վրայ մանաւանդ կը պնդէ Զէմպրլէն, և երբ իր մաքսային ծրագիրը ասաջ կը քաշէ, կը յայտարարէ միանգամայն թէ ինք Ազատ Փոխանակութեան սկզբունքին համամիտ է, բայց Հարքորթի մէկ սխալը ա՛յն է որ, կ'ըսէ, ան չի տեսներ կամ չտեսնել կը ձեւացնէ թէ Բոպրնի — Ազատ Փոխանակութեան հիմնադրին — օրերէն ի վեր ինչ մեծ փոփոխութիւններ կրած է Տէրութեանց տեւեւրական և մաքսային քաղաքականութիւնը։ Միացեալ Նահանգներուն Մեծին Բրիտանիոյ դէմ ասկեց մէկ դարէ աւելի ասաջ մղած պատերազմին բուն պատճառը Ամերիկայի անգլիացեղ բնակիչներուն հակառակութիւնն էր մայրաքաղաքին մաքսային քաղաքականութեան դէմ։ բայց, կ'ըսէ Մր. Զէմպրլէն, հարիւր տարի առաջ Անգլիոյ մաքսին դէմ զայրացող Ամերիկացիք այսօր աշխարհի առաջին մաքսատուները եղած են, և ասոր երեսէն ալ հակայաքալ կը յառաջդիմէ իրենց հարստութիւնը։ Քանի որ տնանք մտնելով իրենց Ազատ Փոխանակութեան սկզբունքները՝ անտեսական արգելիչ քաղաքականութեան մը կը հետեւին, նո՛յնը պէտք է ընէ Մեծն Բրիտանիա մրցումին դէմ տակալու և իր գաղթավարներուն շահերը յառաջացնելու համար։

Բայց Հարքորթեանք չեն ընդունիր Զէմպրլէնի սեւ պատճառաբանութիւնը այս մասին, չեր ընդունիր մանաւանդ Հարքորթ, մաքսային Դպրոցին ներմեռանդ ախոյեանը, և կը գուշակէր թէ անգլիական ժողովուրդը յառաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ իր քուէները տալու համար, իր ասասկի դժգոհութիւնը այսպէս յայտնելով Վարչութեան ներքին աշխարհավարութեան դէմ։

Հարքորթի չարաւեցաւ տեսնել իր գուշակութեան արդիւնքը։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԻՈՅ. — Բիթերսպուրկէ կը հեռագրուի Նայէ Ֆրայէ Բրեսէի թէ Վարիչ Մերկոյսին անդամներէն Զինովեվ և Սթիւնօքի պաշտօնական պիտի ըլլան Զարին հրամանաւ։ Ա՛լ տարակոյս չկայ թէ Ռուսիոյ գաւառային ժողովներուն (Զէմսթվո) մէջ բարեփոխումներ պիտի ներմուծուին Վեհ. Զարին հրամանաւ։ Զինովեվ այդ ժողովներուն մասին անընդհատ տեղեկագիր մատուցած էր, իսկ Սթիւնօքի հողագործ ռուս դասակարգին վերաբերեալ օրէնքներու յանձնաժողովին նախագահութիւնը կը վարէր։ Զէմսթվոներու նախագահներուն կարեւոր պաշտօնին պիտի կոչուի Խարքովի լայնախոհ կառավարիչը։ Կիրակի օր Ռուսիոյ մէջ նոր տրամութեամբ ոգեւոր հրատարակուիլ հինգ նոր թերթեր, որոնցմէ մին ճարտարարուեստական։

** Ներքին գործոց նորընծայ նախարար Ռուսիա եռ կանչել տուաւ Վլադիմիր գաւառի գիւղատնտեսական յանձնաժողովին նախկին անդամներէն Պունակովը և Տր. Մարլինովը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՐԹԱՐԹԻ ՍԲ ՔԱՐԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ, 6 Հոկտ. — Զօր. Օրլով, որ Լիաօճանկի ճակատամարտին մէջ զօրաբաժնի մը կը հրամայէր Ռուսաց ձախ կողին վրայ, եռ կանչուեցաւ և Սպայակոյտին կցորդ անուանուեցաւ։

Զօր. Սթէօսէլ Բորթ Արթուրէ կը հեռագրէ Զարին.—Սեպտ. 19էն մինչեւ 23, չորս օր յարաւնակ Ճարոնցիներուն ըրած բոլոր յարձակումները նա մղուեցան։ Վերջին օրը Ճարոնցիներուն ձեռքը կը մնային միայն երկու անկատար ամրոցներ, բոլորովին քանդուած։ Ճարոնցիք արդէն յաջողած էին գրաւել Բարձր Լեռան վրայի գրահապատ ամրոցները, և անոնց վրայ զետեղելու արագաձարուած թնդանօթներ որոնցմով կը ռմբակոծէին մերիններու։ Բայց Ռուս որսորդ և ռանվիրաց զինուորներու ջոկատ մը բիrofսիլով լցուած հրագունդներ նետեց գրահապատ ամրոցներուն մէջ, որոնք պայթելով ահ ու սարսափ ձգեցին Ճարոնցիներուն մէջ, պարտաւորելով զանոնք փախչելու և Բարձր Լեռը խուճապով պարպելու։ Իրենց կորուստները 10,000 հոգիէն աւելի են։ Ռմբակոծութիւնը կը շարունակէ բերդերուն և բերդաքաղաքին դէմ։ Մենք յանախակի յարձակումներ կ'ընենք դէպի դուրս։

—Ռուս գործակալութեան Խարպինի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Կ'իմանամ որ Ճարոնական յառաջապահ գունդերը ամսոյս 2ին յարձակողական օկսան Հանէնս գետէն մինչեւ Մուքդէնպէնքուի ճամբան տարածուող բովանդակ գծին վրայ, բայց ամէն տեղ եռ մղուեցան։ Ամսոյս 3ին պատերազմական գործողութեան մը ոչ է լուր չէ հասած ինձ։ Գալով Բորթ Արթուրի, մինչեւ Սեպտ. 26, Ճարոնցիներուն բոլոր յարձակումները եռ մղուած են։ «Մեհեանները» ամրոցին վրայ յարձակման մը պատեն, Ճարոնական 2րդ զօրաբաժինը գրեթէ ամբողջութեամբ փճացեր է։

ՎԻՆՆԱ.—Վերջին լուրերու նայելով, Բորթ Արթուր ջուրի պակասութենէ կը նեղուի, և Ճարոնցիք մերձակայ ամրոցներու անաւար կրակին հակառակ, Իշչանի ամրոցին դիմացը կը կենան, և կը փորձեն պաշարման թնդանօթներ դնուեղել։

ՕՏԵՍԱ.— Մանչուրիոյ դէպքերուն և Հրեայ զինուորներուն անձնուիրութեան հետեւանքով ներքին գործոց նախարար Սվիատօպոլ Միրսքի իշխանը սկսաւ Զարին հրամայած քննութիւնը կատարել Հրեաներուն պէտքերուն և բաղձանքներուն վրայ։

ԹՈՌԻՕ. — Ճարոնական ընդհանուր Սպայակոյտին հասած տեղեկագիր մը կ'ըսէ. — Ճարոնական յառաջապահ ջոկատ մը, Բասորինկուի մօտ (Վիաօճանկի և Մուքդէնի մէջեւ) 60 հոգիէ բաղկացեալ ռուս հեծելազօրաց ջոկատ մը վրայ յարձակեցաւ, բայց Ռուսները օգնութիւն ասացած ըլլալով, Ճարոնցիք կարճատեւ կռիւ մը վերջ, հա քաշուեցան առանց ոչ է կորուստի։ Ճարոնական բանակին ճակատին վրայ ոչ է փոփոխութիւն չէ պատահած։

ԼՈՆՏՈՆ. — Շանկայէ կը հեռագրուի Տէյլի Թելեկրաֆի թէ Զիֆուէ քաշուած հեռագրի մը նայելով, նոր նաւամարտներու լուրը չէ հասատատուած, ոչ ալ այն լուրը թէ ռուսական Պայամ յածանուը Հանքաւոր ծոցին մէջ, կայսրաթ ղղրէին մօտ հասած է։ Արժանահաւատ տղբիւրէ կը ծանուցուի թէ ծփան ականները ջնջելու համար Ռուսերուն գործածած գրեթէ բոլոր նաւերը ընկղմած են իրենց խաւարկութեանց միջոցին։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Ռուս հեռագրական Դրօթակալութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ Զօր. Օրլով և Զօր. Ռոմանով, որոնք Մանչուրիոյ ռուս բանակին մէջ երկու զօրաբաժիններու կը հրամայէին, պաշտօնանկ եղան ընդհ. Սպարապետին որոշմամբ, զոր Զարը վաւերացուց։ Տեղեկագիրները հաստատած են թէ Օրլով և Ռոմանով զօրավարները Լիաօճանկի ճակատամարտին մէջ չէին հետեւած Զօր. Բուրբաթքինի հրահանգներուն, և անձնական նախաձեռնութեան մը պատասխանատուութիւնը առանձնած էին, որուն արդիւնքը ազետալի եղած էր։

—Զօր. Սաքարով կը տեղեկագրէ թէ Հոկտ. 1ին, ռուսական չրջուն հեծելազունդ մը Շի—Հիւ—Շանկ գետին վերի կողմը (Մուքդէնի արեւելեան կողմը), հանդիպեցան երեք մաքսկներու, որոնց մէջ ճարոնցիներ կային։ Բնաջինջ ըրին առաջին մաքսին ճարոնցիները, որոնք 17 հոգի էին։ Միւս երկուքը ժամանակ ունեցան հեռանալու։ Ռուսական 8 հեծեալ զինուոր վիրաւորուեցան և 5 ձի սպանուեցան։

—Մուքդէնէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զօր. Բուրբաթքի բանակը ամբողջովին յառաջ կը խաղայ, և Մուքդէնէ դէպ ի Դի-Լինկ տարածուող ռուսական դիրքերուն վրայ կը քալէ, դէպ ի արեւելք արմատ մը ձեւացնելով, և կը ջանայ պաշարել Ռուսաց ձախ կողը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սեսլէ կը հեռագրուի Սեճդրբլ Նիւզի թէ ճարոնական փոխադրանաւեր Եալուի բերանը ցամաք կը հանեն բազմաթիւ օգնական զորք և մեծաքանակ պաշար և ռազմանիւթ։

ԲԱՐԻԶ. — Բեռերսպուրկէ կը հեռագրուի թէ Բուսկուզներու սասար հրասխատմբեր երեւան ելած են Սին-Մին-Դիսկի անմիջական չրջակաները։ Այս իրողութիւնը ասոյգ նշան մը կը համարուի Ճարոնցիներուն մօտենալուն, որոնք այն հրասխատմբերը կազմած են և կը գործածեն զանոնք իրը լրտես ու ռանվիրաց իրենց բանակին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ զօր. Բուրբաթի, Օքուի և Նոյնի բանակներուն, որոնք Մուքդէնի վրայ կը յառաջանան, բովանդակ ոյժը 200,000 հոգի է։

—Նիւ Եորքէ հեռագիր մը կը հերքէ այն լուրը թէ Նախագահ Բուզվէլտ Խաղաղութեան դեսպանախորհուրդ մը պիտի հրաւիրէ։ Նախագահ Բուզվէլտ պատերազմէն ետքը միայն պիտի հրաւիրէ զայն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՇՆՈՐՀԱՁԱՐԴ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Տ. Տ. ՍԱՀԱԿ Ս.

ՊՕԼՍՈՅ ՄԷՋ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ս. Կաթողիկոսին երէկ չնորհաւորական այցելութիւն ասուին Վսեմ. Նշան էֆ. Ճիվանեան (Հարոյ) և Ուսուսմ. Խարերգոյ անդամ Բարսեղ էֆ. Աւետիսեան։ Տ. Ներսէս վրդ. Դասնիէլեան, որ նոյն միջոցին Դանկիզ կը գտնուէր, ներկայացուց հիւրերը որոնք Այը համբուրեցին Ն. Ս. Օծութեան։ Խօսակցութիւնը, ինչպէս կը գուշակէր, դարձաւ ընդհանրապէս եկեղեց. խնդիրներու չուրջ և յարգելի Հարոյ, չատ խիստ կերպով սկսաւ քննադատել քահանաները, որոնցմէ, ըստ, կը ճանչնամ չատեր, որոնք միայն իրենց ձայնին ազուութեանը և դէմքին գեղեցկութեանը համար քահանայ ձեռնադրուած են։ Ցետոյ դարձաւ եպիսկոպոսներու խնդրին, և Մաշտոցէն ու Աստուածաշունչէն օրինակներ բերելով հարցուց Ն. Ս. Օծութեան թէ՝ ինչո՞ւ քահանաները եպիսկոպոս չձեռնադրուին, կամ ինչո՞ւ վարդապետները չամուսնանան։ — Ի՛նչ, ըսաւ Ն. Ս. Օծութիւն, ամուսնանալ վարդապետնե՞ր. երբ անոնք նոյն իսկ ինքզինքնին չեն կրնար պահել, ինչպէս նային իրենց ընտանիքին և միւսներն ալ հոգեւոր ժողովուրդու։ Ու արդէն ըսաւ, Շնորհալին ալ անէծք դրած է այն վարդապետներուն համար, որոնք քաղաքներու մէջ կը բնակին։ Ցարգելի Հարոյ երբ գարձեալ պնդեց թէ ինչո՞ւ, օրինակի համար, քահանան չամուսնանայ դարձեալ երբ կինը մեռնի. Ն. Ս. Օծութիւն պատասխանեց. «— կամ վեղար, կամ կին...»։

Երկու հիւրերը դեռ Ն. Ս. Օծութեան քով էին, երբ Գէպէքի Դերմանական Որբանոցին Տնօրէն Տօքթ. Բաուլէռ առաջնորդութեամբ Տ. Տիրայր վրդ.ի Սրուսաղէմասան եկաւ և ներկայացաւ Ն. Ս. Օծութեան։ Տօք. Բաուլէռ, որ ասիան ու մաքուր հայերէն մը կը խօսի, սկսաւ նոյն լեզուով խօսակցիլ Ն. Ս. Օծութեան հետ։ Ս. Կաթողիկոսը տեղեկութիւններ հարցուց իրենց որբանոց-դպրոցին և հոն պատսպարուող աղջիկներուն մասին, աւելցնելով որ ինք իր վերջին ճամբորդութեան առեն այցելած է Մաբաչի, Հալէպի որբանոց-վարժարանները որոնք, ըստ, ընդարձակ, մաքուր և բարեկարգ ու կանոնաւոր հաստատութիւններ են։ «— Ի՞նչ պիտի ըլլան ձեր որբանոցին մէջ գտնուած որբուհիները», երբ ուսարան իրենց չրջանը»։ — «Ուսուցիչ, ուսուցչուհի կ'ըլլան Վեհաչնորհ Տէր, և կամ վերջապէս օգտակար անձնուրութիւններ»։

Բուսական երկար ու միւնոյն տաքն սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ հիւրերը մեկնեցան Երուսաղէմասունէն համբուրելով Ն. Ս. Օծութեան Ս. Աչը։

** Ն. Ս. Օծութեան Կաթողիկոսական Աթոռը Ս. Յակ եկեղեցիին փախադրուած է Որդւոց Որոսման Տաճարը։ Ն. Ս. Օծութիւն հոն աւելի յարմար դտաած է, որովհետեւ եկեղեցին թէ՛ ընդարձակ է և թէ վերնատուն ունի կանանց համար։ Լուսաւորչեան վարժարանի մանկապարտէզի բաժինը որ հոն փոխադրուած էր, դարձեալ վարժարան տարուեցաւ։ Ս. Կաթողիկոսը այս կիրակի պիտի նախագահէ եկեղեց. արարողութիւններն և քարոզելով իր հայրապետական պարտութիւնները պիտի տայ։

** Երեկ Ն. Ս. Օծութեան այցելեցին նաեւ Ս. Գաարիրք Հոր եղբայրը, Տօքթ. Օրմանեան, Արեւելեան լրագրի արտասանող Զարեհ էֆ. Նուսուֆեան, Տ. Ներսէս վրդ. Դանիէլեան, Սկիւտար Ս. Խաչի քահանաները և ուրիշ ծանօթ անձնաւորութիւններ։

** Ռուսաստանի առաջնորդ Տ. Վահրամ Ծ. վրդ. Շանկամեան իր և իր հօրեղբայր Նամակով մը շնորհաւորած է Ն. Ս. Օծութիւնը, կայս. շնորհաց արժանացած ըլլալուն համար։

** Կիւրինի առաջնորդ Տ. Աբրահամ Եպիսկ. Մամիկոնեան և Եղբարեան Եպիսկ.

կաթ առաջն. տեղապահ Տ. Խորէն վրդ. Դիմաքսեան մասնաւոր հեռագիրներով շնորհաւորած են Ն. Ս. Օծութեան մայրաքաղաքս ժամանումը և Կայս. շնորհաց արժանանալը:

⁂ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը երէկ առաջնորդութեամբ տեղւոյն պատուական քարոզիչ և Գաւառ. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազանի, այցելեց Ս. Կաթողիկոսին որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ընելով իր օրհնութիւնները նուիրեց Սամաթիոյ բարեպաշտ ժողովրդեան:

⁂ Տիվրիկի Գոլոյ ազգ. կալուածոց հոգաբարձութիւնը երէկ առաւաւ խմբովին ներկայացաւ և բարի գալուստ մաղթեց Ն. Ս. Օծութեան: Ցեռոյ անդամներէն մին կարդաց հեռաւեալ ուղերձը:

Վեհաշնորհ Տէր,

Ի դիմաց Տիվրիկոյ Ազգ. կալուածոց վագֆի Հոգաբարձութեան պատիւ ունիմք ներկայանալու Ս. Օծութեանդ և խնամարհաբար մաղթելու ի համբոյր Ս. Աջդ, մաղթելով բարի գալուստ կիլիկիոյ արժանաւոր և պատուական հովուապետին, շնորհաւորելով զինքն Կայսերական ա՛յն բարձր շնորհաց համար՝ որոն արժանացաւ. և հայցելով ի Տեառնէ կարողութիւն և յաջողութիւն իր հանրօգուտ դիտաւորութեանց՝ յոգւոյս և ի բարօրութիւն եկեղեցեաց և ի կազմակերպութիւն Ազգ. կրթարանաց:

Բարձրաշնորհ Տէր և Սրբազնասուրբ Հայր պատուական՝ Տիվրիկի ժողովուրդն երջանիկ կ'զգայ զինքզ՝ ունենալուն համար վերջապէս իր արժանաւոր և արթուն եռանդուն հովուապետն՝ յանձին Ձեր Ս. Օծութեան, և այս բարեբաստիկ առթիւ՝ Հոգաբարձութիւնս՝ յանուն նոյն ժողովրդեան՝ իր որդիական անկեղծ սիրոյ և յարգանաց հաւատիքն ընծայելով հանդերձ, կուգայ խնամարհաբար Ձերդ Ամենապատուութեան բարեհաճ նկատողութիւնը հայցել՝ Տիվրիկի եկեղեցական, կրթական անկերպարան վիճակին վրայ, խնդրելով առ այս դեղ ու դարման:

Հոգաբարձութիւնս ի ժամանուրի կը փափաքի չեչել Առաջնորդի ի Տիվրիկ ներկայութեան անհրաժեշտ կարեւորութիւնը, և Ձեր Ս. Օծութեան կոմանէ արժանաւորապէս ընտրելոյն՝ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. վրդ. Դանիէլեանի վաղ ընդ փոյթ առաքմանը մասին կարեւորին անօրինումը՝ Թարանձագին կ'ազաչէ ու կ'աղերսէ:

Ձեր Ս. Օծութեան ամբողջ հօգին հեռ, մենք Տիվրիկցիք ևս՝ կը մաղթենք Ամենապատիւ Տեառնդ առողջութիւն և կրօով, որք միանալով Ձերդ Ս. Օծութեան բարոյական բարձր կարողութեանց, պիտի վերակազմեն Տանն Կիլիկիոյ կրօնապէս, կրթապէս քայքայեալ թեմերը:

Կ. Գոլիս, 23 Սեպտ. 1904

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՌՅԵԼՈՒԹԻՒՆ

Երէկ Ն. Ս. Օծութիւն Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին կողմէ, Երուսաղէմի Գաւառ. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպսկ. Երէցեան, ընկերակցութեամբ Հալէպ-Անթաք Վիճակներու Առաջնորդ Տ. Կարապետ Ծ. վրդ. Տէր-Կարապետեանի, Տ. Ներսէս վրդ. Թապաեանի և Գառնիկ էֆ. Գուլումճեանի, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Հայ-Հռոմէական Գաւառ. Տ. Տ. Գէորգ Սապպաղեան Սրբազանի, որ սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ: Սանդուխէն հիւրերը ընդունուեցան վարդապետներու կողմէ, օրանք առաջնորդեցին դահլիճ: Հոն Տ. Գէորգ եպս. ի դիմաց Ս. Կաթողիկոսին շնորհակալութիւններ յայտնեց Տ. Սապպաղեան Սրբազանի: Կ. Գաբրիէլ Սրբազանը, որպէսզի սիրալիր յայտնեց Տ. Սահակ Կաթողիկոսին և խստացաւ անձամբ այցելութիւն տալով տեսակցիլ Ն. Ս. Օծութեան հետ: Հիւրերը պատշամ մեծարանքներով պատուասիրուեցան, և Տ. Գէորգ Սրբազան Ն. Ս. Օծութեան այցելաբարոյները յանձնեց Հայ-Հռոմէական եպիսկոպոսներուն, շնորհակալութիւն յայտնելով անոնց այցելութեան առթիւ:

Տ. Գէորգ եպսկ. իր ընկերակիցներով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ նաեւ Բանկալթիի վիճակական հարց վանատունը, ուր սիրալիր մեծարանքներ եղան իրենց, Հ. Գրիգոր վրդ. Գալէմքեարեանի և միաբանութեան կողմէ:

Տ. Գէորգ Սրբազան յետոյ դառնալ այցելեց Բաղդէացւոց Գաւառ. Փոխանորդին, ինչպէս նաեւ Ասորւոց Գաւառ. Փոխանորդին, և Ս. Կաթողիկոսին այցաբերը ձգեց ասիկանութեան թարգման և Բաղդէացի հասարակութեան ազգապետ Վահ. Ապտիլ Քէրիմ փաշայի:

⁂ Տ. Գէորգ եպսկ. Երէցեան իր ընկերակիցներով երէկ ի դիմաց Ս. Կաթողիկոսին փոխադարձ այցելութեան գնաց Գալատիոյ [illegible] ազգապետ [illegible] նպարեղէններ առնելու ճանի և ա՛յլ մէկ կողմէն, տպրուսզունեցը

Պարնրմի, որ մէկ մէկ գեղակերա ալխարհարար Աստուածաշունչ նուիրեց Տ. Գէորգ եպսկ.ի և իր ընկերակիցներուն և ըսաւ թէ փառակազմ և ասկեղծ Աստուածաշունչ մը կազմուելու վրայ է Ն. Ս. Օծութեան յանձնուելու համար:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Եգիպտոսի գաւառ. Վարչութիւնը 16,000 ասկիով տեղւոյն ազգ. վարժարանին հին չէնքին տեղ նոր մը կառուցանելու համար հանդանակութեան ձեռնարկած է և անոր 3000 ասկին հայթայթած. մնացեալ 13 հազար ասկին ձեռք բերելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է տեղւոյն պատուաւոր անձնաւորութիւններէն Թափալեան, Գրլրճեան, Յակոբեան, Մելքոնեան, Մալուլեան և Անդրանիկեան էֆէնտիներէ, որոնց պաշտօնը պիտի ըլլայ վաստակի պատգամաւորութիւն մը նշանակել, երթալ առաջարկելու համար Տիկ. Նուպար փաշայի, նուիրելու համար մնացեալ 13,000 ասկին, որուն պատրաստակամութիւն յայտնած է նախապէս:

Եթէ Տիկ. Նուպար փաշա 13,000 ասկին նուիրէ, այդ գումարով անմիջապէս վարժարանին շինութիւնը պիտի սկսի և 3000 ասկին կալուածներու շինութեան պիտի յատկացուի: Իսկ հակառակ պարագային հանդանակուած 3000 ոսկիով չէնքը պիտի բարձրանայ և հանգուցեալ բարերար Վանլեան Կարապետի կտակած 80 ասկին ալ ըստ առաջնոյն վարժարանին պիտի յատկացուի:

Ամէն պարագայի մէջ Եգիպտոսի գաւառական վարչութեան այս ձեռնարկը գովելի է, ինչ ձեւով ալ որ գործադրուի ան:

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը երէկ կէս օրէն վերջ մեկնեցաւ Պէյոլիւքտերէ Սրբոցանց ընակարանը:

ԿԻՒՐԻՆԻ առաջնորդ Տ. Աբրահամ եպս. Մարիկոնեան, գրով մը Ս. Միւռոն խնդրած է Պարիզարքարանէ:

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴՈՑ վերջին նիստին մէջ հետեւեալ որոշումները ալրուեցան:

1. Խորհուրդը կեդր. հաստատութեան տեղեկագրին վրայ, կատարեց քննութիւնը Շերիքիւլի եկեղեցւոյ կրօկան շրջաններու մասակարարութեան հարց, սկսեալ 1899 մայիս 15է ցվերջ յունիսի 1903 տարւոյ, և հաստատելով անոնց ճշդութիւնը և մասակարարեան օրինաւորութիւնը՝ վերացուց հաշիւները:

2. Արարկիրի մէջ Տնտես. Խորհրդոյ ընտրութիւն կատարուած և արարդիւնքը առաջ. փոխանորդին գրովը յայտագրուած ըլլալով, Խորհուրդը ի տեղեկութիւն արձանագրեց նոր-կազմ խորհրդոյ անդամոց անունները:

3. Խորհուրդը տեղեկանալով որ Ալէմ Տաղի եկեղեցւոյ մէջ կը գտնուին շարժականներ և ծածկոցներու և այլ իրեղէններու բեկորներ՝ որոնք իբր անպէտ մէկ կողմ դրուած են, և նկատելով որ անոնց մէջ կրնան գտնուիլ այնպիսիներ որ իբր հնութիւն արժէք ունենան, որպէս յանձնարարել գիւղին քահանային և Թաղ. Խորհուրդին որ յիշատակել բեկորները ամփոփելով ղրկեն ի Պարիզարքարան հնագիտաց գնահատման ենթարկելու և յետ վճռման արժէքը յայտնելու համար նոյն եկեղեցւոյ պիտոյից:

4. Զմիւռնիոյ առաջնորդարանը իրեն եղած յանձնարարութեան համաձայն՝ ղրկած էր Զաքրեան Յովհաննէս էֆ.ի կազմակերպին երեք վաւերական օրինակները: Եւ որովհետեւ կազմակերպին արտադրութեան համաձայն՝ ապագային կանոնակալ կը գտնուին նաեւ Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցն և Վարագայ Վանուց որբերէն Պոլսոյ Բարսեղեան, ինչպէս նաեւ իրենց կարգին՝ բոլոր Հայ որբանոցները, խորհուրդը ասկէ առաջ իր ըրած մէկ անօրինութեան համաձայն՝ որոշեց կատակերին օրինակներէն մին հաղորդել Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան և միւսը յանուն Պօղոս Բարսեղեան որբին Վանայ առաջնորդարանին, իսկ երրորդը արձանագրել Պարիզարքարանի կատաց ատմարին մէջ՝ ի տեղեկութիւն ապագային:

5. Պոյաճը գիւղի Թաղ. Խորհուրդը պարզելով եկեղեցւոյ մնացեալին վիճակը և ինչ ինչ պարտուց վճարման և նորոգութեանց կատարման պէտքը, 80 ոսկիի հանդանակութեան արտօնութիւն խնդրած էր, արդեամբը կարենալ հոգացուելու համար այդ պէտքերը: Խորհուրդը պարտաւորեցաւ յանձնել Կեդր. Համարակալին երթալ Պոյաճը գիւղ և Թաղ. Խորհուրդին հետ բանակցութեամբ քննել և ճշդել քահանայութիւնը և սարդեկիրքը առաջարկուած պէտքերուն և արդիւնքը հաղորդել Խորհուրդին ի տնօրէնութիւն կարեւորին:

6.— Էյուպի Ս. Եղիայ եկեղեցւոյ Սնուցիչին Անդրանիկեան որբոց ունեցած պարտուց խնդրոյն նկատմամբ Խորհրդոյս կողմէ մատուցուած յայտագիրը Թաղ. Ժողովը ուշադրութեան առած և կարեւորը տնօրինելով հարկ եղած հրահանգը տուած ըլլալով, որոշուեցաւ Խորհրդոյ յառաջիկայ նիստին հրաւիրել Թաղ. Խորհուրդը՝ գործադրութեանը մասին հարկ եղած բանակցութիւնը կատարելու համար:

7.— Արարկիրի առաջնորդարանին կողմէ ասկէ առաջ արտօնութիւն խնդրուած էր յանուն տեղւոյն ազգ. հաստատութեան գնելու Արարկիրի մէջ Գրիգոր Զիրէքեանի տունը իբր 40 ոսկւոյ փոխարժէքով մը՝ Տնտես. Խորհրդոյ տեղեկագրին վրայ, Թաղ. Ժողովը ընդունելի դատած և արտօնած էր նոյն առն գնումը: Խորհուրդը որոշեց Արարկիրի հաստատութեանց սեփական դրամէն նոյն գումարը յանձնել Ս. Պարիզարքին, ղրկուելու համար Արարկիրի գաւ. Վարչութեան, որպէսզի պէտքին յատկացնելու համար:

Խորհուրդը ասնցմէ զատ զբաղեցաւ Բալուի, Բաբերդի, Զնգալի և Վանայ առաջնորդարաններէն ուղղեալ դրամական և կալուածական խնդիրներու տնօրինութեամբ:

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Թաղ. Խորհուրդը երէկ Պարիզարքարան երթալով հրաւիրեց Ս. Պարիզարք Հայրը, Ս. Գէորգայ տանին առթիւ հոն պատարագելու: Ն. Սրբազնութիւն ընդունած ըլլալով այս հրաւէրը, յառաջիկայ կիրակի հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ, ինչպէս կ'երեւի մասնաւոր ազդէն, և իր հոգեւոր քարոզով պիտի մխիթարէ Սամաթիոյ ժողովուրդը:

ՄԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ.—Պատասխանելով մէկէ աւելի հարցումներու կը յայտարարենք թէ Թերթս ընդունած տօվորութեան համեմատանց ոչ և է փոխարինութեան, կը հրատարակենք Մանուսմէի Արձանագրութեանց Բաժինքին մէջ, այն ամէն կնճռքները, նշանագրները, հարոնիքները, և մասերը որոնք կը ծանուցուին մեզ գրաւորապէս և ծանօթ ստորագրութեամբ մը:

ՆԵԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, Պարիզարքարանի մէջ նշանախօսութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ դեղագործ Միհրդատ էֆ. Պարսեանի Օր. Նեկտար Յովհաննէսեանի հետ, երկու կողմի ազգականներու և բարեկամներու ներկայութեանը: Միհրդատ էֆ. որդին է Կէտիկ Փաշա դեղագործ Նիքօղոս էֆ. Պարսեանի և ինք հաստատուած է այժմ Պէյքօզի մէջ, ուր իր հեղահամբոյր և ազնիւ բնաւորութեամբ ու գնահատելի ձիրքերով հաստատեալ է ամէնուն, իբր խղճամիտ դեղագործ: Իսկ Օր. Նեկտար զաւակն է Զաքարիայի Կալի մթերանոցին Տնօրէն Պետրոս էֆ. Յովհաննէսեանի և տարցած դպրոցական ու ընտանեկան դաստիարակութեամբը լաւագոյն տիպարներէն մէկն է որանց պատիւ կը բերեն Հայ իգական սեռին: Այս երկու նշանածներու միացումը կը խոստանայ ընտանիքի մը կազմակերպութիւնը, որուն կը ցանկանք ի սրտէ և կը շնորհաւորենք այս առթիւ թէ՛ երկու նշանածները և թէ՛ Պարսեան և Յովհաննէսեան ընտանիքներն և իրենց պարագաները:

ՀԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ Բշ. ժամը 7½ին Մայր եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ Պօղոս էֆ. Ալպոյաճեանի պսակադրութիւնը Օր. Մաննիկ Յ. Գանճեանի հետ: Շնորհաւորութիւնք պիտի ընդունուին Ալպոյաճեան ընտանեաց մէջ ի Գուլֆարաս:

⁂ Նոյն օրը, դարձեալ Մայր եկեղեցիին մէջ ժամը 8½ին պիտի կատարուի պսակադրութիւնը ասկերի Յովհաննէս էֆ. Սարգեանի՝ Օր. Փերրանէ Փաշաեանի հետ: Շնորհաւորութիւնները պիտի ընդունուին Խորհրդարանին մէջ:

ԱԶԴ

Յառաջիկայ կիրակի (26 Սեպտ.) Ս. Դէորգայ տօնին առթիւ, Ամեն. Ս. Պարիզարք Հայրը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. եկեղեցւոյս մէջ և բանին կենաց քարոզութեամբ պիտի մխիթարէ բարեպաշտ ժողովուրդը: Զոր ի գիտութիւն կը ծանուցանեմք:

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Աւենապետ Վ. Աւենապետեան

Գ. ՀԱՅՈՑԵԱՆ ՕՆՆԻԿ ԴԱԼՖԱԵԱՆ

Սամաթիա, 23 Սեպտ. 1904

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

6 Հոկտ. 1904

Ֆրանս. 3% Français)	98 —
Ռէժի (Tab. Turcs)	385 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	86 75
Երկաթուղի (Lots Turcs)	128 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	589 —
Թրանսվալ (Transvaal)	92 —

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՖԻՀԱՔ

Սիէրլի Նուֆուս իսարէսի միւաիրը ումումիլիյինէ Թապիյէթ գալէմի սէր խիւլէֆասը սատէթլու Սալիմ պէյ էֆէնտի թային պույրուլմուշ ուրը:

ՆԵՐՔԻՆ

ԽՏԻՎԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.— Երէկ գըրեցինք թէ Խիվ Ապպաս Հիլմի փաշա մեկնեցաւ Եգիպտոս: Խիվին կ'ընկերանայ իր ընտանիքը: Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Պեսական Խորհրդոյ նախագահ Սայիտ փաշայի և արարողապետ Իպրահիմ փաշայի պաշտօն յանձնել ընկերանալու Ն. Բարձրութեան՝ մինչեւ էլ Մահրուսա զբօսանաւը: Ներքինապետ կոմի աղա ևս շգրեանաւ գնաց և կայս. բարեւները աւանալով ողջերթ մաղթեց Խիվին Տիկնոջը: Խիվը խնդրեց Կայս. հիւրամեծարներէն իր երախտագիտական զգացումները մատուցանել յաս Կայս. Գահոյից: Խիվին բարձր. մայրը, շքեմոյիով մինչեւ Գալա Գարուի բարդերը ընկերացաւ էլ Մահրուսա զբօսանաւին:

⁂ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ զանազան պատուանշաններ շնորհել Խիվին հետեւորդներուն:

ՋՕՐՔԵՐՈՒՆ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կանոնաւորաբար վճարել բոլոր զորքերուն ամսաթոշակները: Այս Իրատէին գործադրութեան համար նախապարտ Խորհուրդը խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ:

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Գեկրատ Օսմ. գեղան Ֆէթէհ փաշա Ճերմակ Արձիւ պատուանշանը ստացաւ Սերպ կառավարութենէն:

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Հիճազի երկաթուղիին երեք մեծ վայրաշարժները կոչուեցան Ապտիլ Համիտ, Ապտիլ Մեճիտ և Մահմուտ:

ՍԵՐԳԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Մ. Սիմիչ և Տիկինը երէկ Պոլիս դարձան Գելկրատէ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Սահմանագլուխի գիծին քօմիսէր անուանուեցաւ զոր. Անարէէֆ:

—Սոֆիայի ռուս հիւպատոս Մ. Պախմէթիէվ հաղկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ իսալոյի արձանագրի Մ. Սոչչիի: Սեղանին ներկայ էին նաեւ իշխան Ֆէրդինանտ և նախարարներ:

—Պոլսոյ Գերման դեսպանատան զինուորական կցորդ հաղարապետ Լայբրիկը, ուրիշ կցորդներու հետ ներկայ պիտի գտնուի Պուլկար բանակին ռազմափորձերուն:

ԻԶՄԻՐԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐԸ.— Առողջապահական բարձր Խորհուրդին որոշումով, Իզմիրի ժամանումներուն դէմ դրուած առողջապահիկ միջոցները ջնջուեցան:

ԵՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալ Նազըմ պէյ շրջաբերական մը ղրկելով նահանգին իշխանութեանց, հրաւիրեց պաշտօնատները որ իրենց պաշտօնը քաղաքութեամբ, բան օրինի և արդարութեամբ կատարեն: Հարկահաւաքները պէտք է քաղաքավար ըլլան իրենց պաշտօնին կիրառութեան մէջ, ինչպէս նաեւ սատիկան-զինուորները: Այս հրահանգը պիտի հաղորդուի ամէնուն ալ որպէս զի ժողովրդեան արդարացի բողոքներուն պատճառ չտան: Հակառակ զարծողները պիտի պատժուին:

ՕՏԱՐ ՊԱՀԱԿԱՆԱՒԻՐԸ.— Պոլսոյ օտար պահականաւերուն հրամատարները կը մասնակցին Դանուբի Եւրոպական Ընկերութեան տարեկան ժողովին: Ժողովը մօտերս պիտի գումարուի: Այս առթիւ իտալական պահականաւը կը մեկնի վաղը. անգլիական և ֆրանսական պահականաւերն ալ քանի մը օրէն:

ԳԵՐՄԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾՆԵՐԸ.— Գերմանական Շլեզվիկ չոգենաւը Թրիէստէ հասաւ: Այս չոգենաւին մէջ են Գերմանացի այն 60 ճարտարագործները որոնք Միջերկրականի և Փոքր-Ասիոյ մէջ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարեն:

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ.— Կէյվէ Օրթաքէօյէն կը գրեն թէ քաղաքին հարաւակողմը Զինքօրէն ըսուած տեղը երբ քար հանելու համար պեղումներ կը կատարուէին, երեւան ելաւ խորան մը, Քրիստոնէութենէն առաջի գործ մը, և արձանագրութեան տախտակ մը, որ կառավարական դուռը տարուեցաւ: Պեղումները կը շարունակուին, Կարգ մը հնագէտներ կը հաւատան թէ հին Լոթթայոն քաղաքը կէյվէի մօտ կը գտնուէր: Ուրիշներ կը կարծեն թէ Կէյվէ հին Սիպէն է, որ այդպէս կոչուած է Արտաշէսի մօր՝ Սիպէլի ի պատիւ:

—Պաղատաէ 9 ժամ անդին, Պիսմիայի մէջ կատարուած պեղումներէն հանուեցան Թրծուն հողէ անօթներ, տախտակիներ, մատնիներ, ապարանջաններ և հողէ մարդկային արձան մը:

—Աքիլլէն կը գրեն թէ Հրեայ մը ատն հիմունքներ բացած ատեն գտած է անօթ մը, մէջը լեցուն ասկի դրամներով, որոնք Սելճուքեան ժամանակէն մնացած են:

ՄԱՀՍՈՒՍԻի վարչութիւնը որոշեց 5 օրընթաց փոքր չոգենաւեր շինել տալ եւրոպական գործարաններու, Մարմարայի գիծին համար:

ԻԶՄԻՐԻ վաճառականներէն Աւետիս էֆ. Աւետիքեան մենաշնորհ խնդրեց Փոքր Եալլի եղերքը քարիւղի մթերանոցներ հաստատելու համար:

ԾԱՂԿԱՀՏ.—Նկատելով որ զանազան կողմեր ծաղկախտ կը ծագի, Ցունաց Պատրիարքը շրջաբերականով մը ծանոյց Պոլսոյ իր հօտին, պատուաստել տալ իրենց պարհկները:

ՖԷՆԷՐԻ Ցունաց մեծ վարժարանին Հոգաբարձութիւնը իր ծախքով այս տարի Ֆրանսա պիտի ղրկէ իր շրջանաւարտներէն մին, որ պիտի հետեւի Ֆրանսական մատենագրութեան և յետոյ Պոլիս գալով պիտի դասախօսէ նոյն վարժարանին մէջ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՄՇՈՒՇԸ.— Երէկ առաւ Թանձր մշուշ մը կար Վոսփոր և Մարմարայի վրայ: Առեւտ. բոլոր նաւերը որոնք կ'ուզուսէին յապաղեցան, Շերքէթի և Մախուսէի չոգենաւերն ալ կեցան և մեծ զգուշութեամբ առաջացան: Ալի չոգենաւերը շատ ուշ հասան կամարդ: Մշուշը ցամաքի վրայ ալ այնպէս թանձր էր: Բերայի, Գալատիոյ և Պոլսոյ կողմը մէկ փողոցէն միւսը չէր տեսնուէր, 3 մէթր հեռաւորութենէ մը:

ԴՈՒԱԿ.— Բերա, Սաղ-Սալ փողոցին մէջ ասորիկանութիւնը առջի գիշեր մարդկային դիակ մը գտաւ: Բժշկ. քննութիւնը հաստատեց թէ մահը առաջ եկած էր սիրտի կաթուածէ: Մարդը դրպանին մէջ ունէր 7 ոսկի և երկու կնիք Մէհմէտ Թահիր անունով և ուրիշ մը՝ Թահիր պէն Էսմէր անունով:

ԾՈՎԻ ՎՐԱՑ.— Հելլենական «Բանչիա Ֆանէրմէնի» փոքր առագաստանաւը որ Թուլչէն ածուխ և փայտ բեռցած էր, Ֆիւլիք-Զէքմէճէի բացերը ընդհարեցաւ «Այիոս Եարկիոս» հելլենական նաւամիջին: Նաւին նաւապետը և մէկ նաւատաին չոգենաւ անցան, իսկ խրոխտ նաւատաին մակոյկ ցատքեց ինքզինքը ազատելու համար, բայց մակոյկը քշուեցաւ հոսանքէն և հրաշքով հազիւ կրցաւ հասնիլ Բէրամօ:

ԲԵՐԱՑԻ ասորիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Մոնիքkon, Բերա, Թարլա Պաշի, Ֆէյզբի փողոցին վրայ, ուր կարգ մը պէյբուհիներ հաստատուած են, որով պատուաւոր ընտանիքները սոսկալուած են հեռանալ փողոցէն:

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ.— Կիւրֆիի Գրայլա չոգենաւը երբ Տրապիզոնէն կը մեկնէր, հնոցպաններէն մին Մէհմէտ ասքը մեքենայէն խլուեցաւ և ասքը այրեցաւ:

ԵՐԿՈՒ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆԵՐ.— Իզմիրի մէջ խոսակցութեան առարկան է գրեթէ նոյնօրինակ անհետացումը 2 յոյն աղջիկներու, երկուքն ալ ոգասուհի, մին՝ Հարիթօղլու փողոցը կօշկակարի մը քով և միւսը Բարանթինա թաղին պարտիզպանի մը քով: Ցայտնի չէ թէ կրկնակ սէրբի՞ մը թէ արկածի մը զոհուած են, քանի որ այս տեսակ միաժամանակ անյայտացում մը շատ հազուագիւտ է: Եւ կամ, երկուքն ալ ճանկը ինկած են քանի մը մարդոց, որոնք միամիտ աղջիկները կը չահագործեն:

ԴՐԱՄԱՆԵՆԳ.— Երուսաղէմի մէջ երեւան հանուեցաւ կեղծարարներու ընկերութիւն մը, որ 15 հազիէ կը բաղկանար: Ամէնքն ալ ձերբակալուեցան: Անոնց տուներէն դրամանենգութեան գործիքներ գտնուեցան:

«Առաջնորդ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ»

Կարդալ Դ. երես

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ Բշ. ժամը 9ին Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ պիտի կատարուի Յարութիւն էֆ. Թասունեանի պսակադրութիւնը Օր. Շնորհիկ Վարդեանի հետ:

ՇՐԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Օսմանեան Թատերական խումբը՝ այս չարաթ գիշերուան համար սարքած է խիստ գեղեցիկ ներկայացում մը, Մաքրիգիւղի մէջ: Պիտի ներկայացուի Քօղարկեալ կինը, որուն մէջ կարեւոր գերեր ունին Շահինեան, Հալաս, Զօպանեան, Պինենմէճեան և Ֆէհիմ էֆէնտիները: Այս ներկայացումը մասնաւոր խնամքով պատրաստուած և ինքնին խիստ հրահանգիչ ու ընտիր կատր մը ըլլալով մեծ ընդունելութիւն գտնել կոչուած է: Խաղն պիտի յաջորդէ խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը: Մաքրի գիւղի Թատերասէր հասարակութիւնը կ'արժէ որ առիթը չփախցնէ այսպէսի փայլուն ներկայացում մը վայելելու:

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութենէն կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Հոկտ.— Թոքիոյէ կը հեռագրեն.—Զրոյց կը շրջի հոս թէ Ռուս նաւաստիները երբէկ դուրս ելած է Բորթ Արթուրէն և նաւային ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է, որուն արդիւնքը դեռ յայտնի չէ:

ԲԱՐԻԶ.— Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ զոր. Քուրոքթքին յայտարարած է բուռն յարձակողականի մը սկսելու մտադրութիւնը:

ՀՌՈՄ.—1904—1905ի գործողութեանց առաջին երկու ամիսներուն միջոցին պետական հասոյթները հասած են 272,203,824 Լիրի:

ՎԻԵՆՆԱ.— Հոնտուէ կը հեռագրեն.—Թանքինի Ֆրանսական Զինուցիներուն և Անանմի Զինուցիներուն միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած էր, որուն քննութիւնը կատարուեցաւ: Զինուցի մը մեռած ըլլալով, իր հայրենակիցները, հանգուցեալին ընկերին ծէսերուն հետեւելով, զայն թաղեցին, բերանին մէջ քանի մը դահեկան դնելէ ետք: Թանքինցիները բացին այդ գերեզմանը, դրամները առնելու համար: Այն ատեն Զինուցիք յարձակեցան Թանքինցիներուն վրայ և լաւ մը ափեցին:

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Բացարձակապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ Ռուսիա նոր փոխադարձութիւն մը պիտի ընէ Ֆրանսայի մէջ:

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՅԱԿԱՐԱՆԸ

23/6 Հոկտեմբեր 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	93.09
Ամէնէն բարձր գինը	93.11
» վար գինը	93.04

ՐՈՒՄԷԼԻի ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	126.25
Երէկուան բարձր գինը	126.37
» վար »	126.12
Ֆրէյի Ֆոնսիէ Էմիրսէնէ Ա	281.—
» » » Բ	265.50
Բարսի	515.
Պանք Նաս. կրէս.	424.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.05
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	385.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.85
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.20

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փր.
Մէճիտիէ ոսկի	108.03
Անգլիական ոսկի	109.36
Ֆրանսական ոսկի	87.08
Բրիմիշ	51.05
Նոր մէճիտիէ	103.15
Բօլ	89.10
Բուլգարական Թղթադրամ	8.65
Լոնտոն 3 ամիս	110.22
Բարիզ »	22.75

Կարդալ Դ. երես ԱՄԹԷԼԻ գարեջուրը

"ՄԱՆԶՈՒՆԻ"Ի ԹՎԵՐԹՕՆԸ 159

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿՈՒԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌՈՇՈՒՌ — Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՋԷՆԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԼՈՒԽ ԿԻՆ

—Այո՛, սիկի՛ն, յարեց բժիշկը ծանրախոհ երեւոյթով մը, զինքը ճանչցած ատենս, հապա ուրանալեց սարեկան կար։

—Դուք ալ մեղի պէս մեծ վատահութիւն ունիք իր վրայ, այնպէս չէ՞։

—Կատարեա՛լ վստահութիւն, սիկի՛ն։ Եթէ Լուիզ անարժան կին մը ըլլար, ձեր զաւակը դիւցնելու փոփուկ գործը չպիտի ուզէի յանձնել իրեն։

—Աւոր տարակոյս չունիմ, միայն սա՛ կ'ուզեմ իմանալ թէ այս խնդրոյն մէջ դո՞ւք ինչ կարծիք ունիք։

—Ե՛ս ալ այն կարծիքէն եմ թէ պէտք չէ զինքը դատապարտել, առանց լսելու իր բերանացի խոստովանութիւնը։ Պէտք է գիտնալ թէ Լուիզ չա՞ դժնդակ օրեր անցուցած է իր երիտասարդ տարիքէն սկսեալ, և իր բոլոր կեանքը ծանր աղէտներու շարք մը եղած է։ Ունեցած է ծո՛յլ, գինո՛վ, դժա՛ն ամուսին մը, որ պատուհաս մը եղած է խեղճին գլխուն, և դժբախտ կինը, հազիւ տարի մը չափ կենակցելէ ետքը անոր հետ, ստիպուած է թողուլ ամուսնական յարկը, և կրկին մեր պաշտպանութեան դիմած է...։

—Կը յիշէ՞ք թէ ի՛նչ եղած է իր ամուսնոյն անունը...։

—Բիէ՛ռ Ռիգառ։

Այս անունը ելեկտրական բարդի մը պէս ցնցեց ամբողջ ներկաները, և պարոն ու տիկին Լիւսրոլ,

—Բիէռ Ռիգա՞ռ, աղաղակեցին ասնորինակ ապշութեամբ մը։

—Այո՛, Բիէռ Ռիգառ, չեղաւ բժիշկը անտարբեր երեւոյթով մը։

—Տիկին Լիւսրոլ յանկարծական խանդավառութեամբ մը ամուսնոյն մօտեցաւ այն ատեն, և դէմքը անպատում ցնծութեան մը ճառագայթովը փողփողուն,

—Էտուա՛ռտ, Էտուա՛ռտ, գոչեց, զաւակիս ա՛ղջ է, զաւակիս ա՛ղջ է...։

—Բայց ի՞նչ ըսել կ'ուզես, Մաթիլտ, պատաց Լիւսրոլ ապշած խոշոր խոշոր բացած։

—Այո՛, կրկնեց վշտահար մայրը միշտ նոյն ոգեւոր երեւոյթով, զաւակս ա՛ղջ է, ու նո՛յն իսկ ես տեսած եմ զինքը...։

Լիւսրոլ և Էռնէսդին անմիջապէս տիկինին քով փութացին և Էռնէսդին աղերսական նայուածք մը ուղղելով իր մօր,

—Սիրելի՛ մայր, հեծկլտաց, մեղքցեր զիս և հարս...։ Ինչ որ գիտես, շուտ ըսէ՛...։

—Ըսելիքս գաղանիք մը չէ, աղջիկս, վրայ բերաւ տիկինը հաստիկ հաստիկ տրտսանելով ամէն բառ, ա՛յն երիտասարդը, որ օրիորդ Էմմանին Պլանշառի հետ նշանուած է, և որ իրեւ գող և մարդասպան ձերբակալուեցաւ վերջերս, ուրիշ մէկը չէ, բայց եթէ քու եղբայրդ և Լիւսրոլներու հարազատ զաւակը...։

—Բայց անկարելի բան է այդ, Թաթալեց Լիւսրոլ մատնոր կերպարանքով մը։

—Եթէ անգամ մը տեսնես զինքը, Էտուառտ, դո՛ւն ալ պիտի համոզուես, ըսաւ—տիկին Լիւսրոլ ամուր շեշտով մը։ Բիէռ ո՛չ միայն քեզ կը նմանի կատարելապէս, այլ և իր գործածուած տարազին տակ իսկ, ազնուականութեան անանկ անոյշ հով մը ունի, որ անմիջապէս կը հրապուրէ դիտողը։ Երբ առաջին անգամ տեսայ ես զինքը, սիրտս սոսկալի կերպով արոտփել սկսաւ։ Բայց այն ատեն չկրցայ մեկնել այս երեւոյթին պատճառը։ Հիմա կը հասկնամ սակայն թէ ի՛նչ տեսակ զորեղ բնազդ մըն է եղեր որ սիրտս յուզեր է նոյն պահուն...։

— Մաթի՛լտ, մրմնջեց Լիւսրոլ հազիւ խմնալի ձայնով մը, մտածէ՛ և այնպէս խօսէ։ Անխորհուրդ վճիռներէ շատ անգամ ծանր յուսախաբութիւններ կը ծագին...։

— Ո՛չ, շեշտեց Լիւսրոլի կինը, ո՛չ, ինչ որ կ'ըսեմ, ճշմարիտ է։ Սրտիս ձայնը չէ խաբած զիս երբեք...։

Տիկինը չի կրցաւ իր խօսքը աւարտել։

Այս միջոցին ատն սպասուհիներէն մէկը եկաւ ազդարարելու թէ Լուիզ վէրտիէ կ'ուզէր տեսակցութիւն մը ունենալ պարոնին և տիկինին հետ։

Տիկին Լիւսրոլ անմիջապէս ցատկեց իր տեղէն, և դուռը բանալով,

— Լուի՛զ, Լուի՛զ, աղաղակեց, եկո՛ւր, հոս եկուր։

Լուիզ երկչոտ քայլերով ներս մտաւ, սենեակին մինչեւ կեդրոնը առաջացաւ, և ծնրադրեց, արցունքի բիւրեղէ շիթերը թարթիչներէն կախուած։

Եղկելի կինը կը դժուարանար թէ վայրկեանը շատ տեղ էր։ Իր հոգեկան ցաւերը հիմակ աւելի սուր և աւելի անկշիռ համամասութիւն մը ստացած էին, բայց ինք որոշած էր լուիկ հանդուրժել կեանքի այս նոր փորձութիւններուն ալ։ Վերջապէս բացաւ իր դողդոջ շրթունքը, և աչքերը մէկ դեռին խնարհած.

— Ներեցէ՛ք, ներեցէ՛ք, մրմնջեց աղիողորմ շեշտով մը։

Լիւսրոլ կամաց կամաց Լուիզի մօտեցաւ, և խիստ չեշտ մը տալով իր ձայնին.

— Լուի՛զ, ըսաւ յօնքերը պռոտած, եթէ կ'ուզես որ ներենք քեզ սրտանց, պէտք է որ ամէն բան խոստովանիս, վասն զի չա՞ տ ծանր կասկածներու տակ կը դտնուիս այս պահուս։

— Իրաւունք ունիք, կոկազեց դժբաղդ կինը անբացատրելի յուզումով մը, քայց եթէ ամէն բան լսէք, պիտի արդարանամ տարտարախտ մը վիճակին, որուն բոլոր կեանքը դառն ցաւերու աղեալի շարք մը եղած է։

Բայց եթէ չարդարանամ իսկ, դանէ պիտի համոզուիք թէ ես երբեք ասնարժան չեմ գտնուած այն վատահութեան, զոր մինչեւ հիմա վայելած եմ ձեր տան մէջ։

— Ուրեք ելիր նախ, ըսաւ Տիկին Լիւսրոլ Լուիզի թեւէն բռնելով։

— Շնորհակալ եմ ձեր բարեսրտութենէն, սիկի՛ն, յարեց Լուիզ գլուխը միշտ կախ, բայց կ'ուզեմ ծնրադիր ներեցեալ յայտնել ձեզ այն գաղտնիքը, զոր մինչեւ հիմա սրախ խորը պահելու ստիպուած էի։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՎԿԱՑԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱԲԵՐԱ, ՍՈՒՓԷՐԱԶԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4

(ԹՈԳԱՏԼԵԱՆ ՍՐՄԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ)

ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 9Է ԵՆ 5 (Ը. Ե.)

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

50—26

ՍՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1900

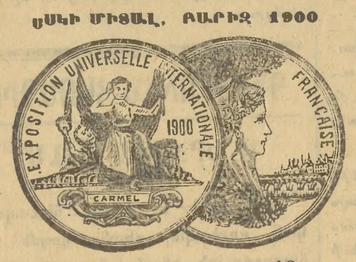

12

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.

ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ

ՌԻՇՈՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռսայի գիւտական կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համալսարիի քաղաքապետութեան քիմիագէտ Ս. Է. ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,

ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ԱՄԷՆ ՃԱՇԱԿԻ ՅԱՐՄԱՐ

ՀՈԼԱՆԴԱՅԻ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ԱՄՍՊԷԼԻ

ՍԵՒ ՈՒ ՃԵՐՄԱԿ ԴԱՐԵՋՈՒՐԸ

ԱՌԱՆՑ ԱԼԿՕԼԻ ԱՆԱՐԱՏ ԵՒ ՀԱՄԵՂ

Գարեջուրը երբ իր բնական զուտ նիւթով և առանց ալէօլի պատրաստուի, մարսեցուցիչ և կազդուրիչ յատկութիւններէ զատ, նաև խիստ օգտակար կ'ըլլայ ամէն անձանց, կանանց, ու նոյն իսկ տղայոց համար։ Ամէն անոնք որ ճաշի ատեն կամ առաջ գարեջուրը գործածել կը փափաքին, թող հաճին սոյն ՀՈԼԱՆԴԱԿԱՆ ԱՄՍՊԷԼԻ գարեջուրը խմել, որ՝ուն համեղ, զուտ և ամենաընտիր յատկութիւնը, ամէն տեղ ծանօթ ըլլալուն, գովել աւելորդ է։

Խել մը անձինք ստորին կարգի տակառի գարեջուրները չիշերու մէջ լեցնելով, սկսած են ծախել իբրեւ ճշմարիտ օրիգինալ գարեջուր։ Այսպիսի կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է միշտ պահանջել շիշերուն վրայ սա էթիքէթը։

Գիները խիստ դիւրամատչելի են։ — Կը գտնուի մեծ նպարավաճառներու խանութները, դեղի մթերանոցները, դեղարանները և մեծ ճաշարանները։ Ընդհանուր կեդրոնատեղին է, Պոլիս, Եէնի-Ճամի ճառտէսի, Ֆնտըգլեան խան, Պ. ՆԷՎՐՈՒԶԻ մթերանոցը։

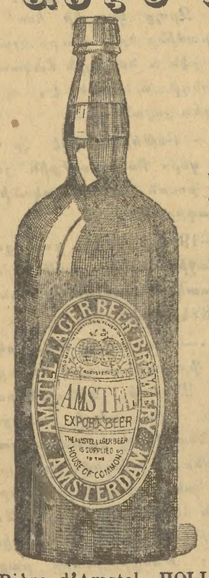

Bière d'Amstel, HOLLAND

19—25

185 ՍԱՆԹԻՄԵԹՐ

ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք, ՏԻՊՆԱՑԷ՛Ք ԵՒ ՏԵԱՐՔ

Եթէ կ'ուզէք ձեր դէմքին հրապոյրը աւելցնել, մազերնիդ ու պեխերնիդ խնամեցէք։

Եթէ կ'ուզէք մորթային զզուելի հիւանդութիւններէ խուսափիլ, գործածեցէք ԱՆՆԱ ՍԻԼԼԱԿԻ օծանելիք անուշահոտ իւղը՝ որ մազերը դարմանելու և արմատները զօրացնելու համար բոլոր Եւրոպոյ մէջ իբր միակ դեղ ընդունուած է։ Գեխերու և մորուքի աճումն ալ կը փութացնէ և կարճատեւ գործածութենէ մը վերջ կը շնորհէ անոնց արտասովոր առատութիւն և բնական փայլունութիւն։

Բաց ատի մազերը ներմնկալէ զերծ կը պահէ մինչեւ խոր ծերութիւն։ Ուստի իր դիւրամատչելի գնոյն և բազմապիսի օգտակարութեանցը համար ջերմապէս կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան գործածել՝ Անննա Սիլլակի դեղը։ Գինն է 3 կարին՝ 27 դրուշ։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին գրասենեակն է Սիրքէճի, Մուսուլ խան թիւ 11—13, մասնաճիւղ՝ Օտուն-Գարու Սօղանճըար թիւ 312։ Կը վաճառուին հետեւեալ Տեարց խանութները.

Արիս Կուլուեան՝ Սափրիչ, Պաղչէ Գարու։ Ֆարմասի Սանթրալ՝ Գուզկունճուք։ Յակոբ Մազմանեան՝ Գալաթաքըլար Պաշի, 42։ Հերակլէս Տէօվլէթեան՝ Դեղագործ Կալաթա Թրամուէյի կայարանը։ Ժորժ Լօրանտ՝ սափրիչ Կալաթա Սէրայի դիմացը։ Շէքէրճի Պարպա Պէշիքթաշի կայարանը։ Թագոր Շահինսզլու՝ Իսկիւտար Ակմէթիէ։ Միսաք Տաօզլու՝ Իսկիւտար Ակմէթիէ։ Միսաք Տավուտեան՝ շաքարագործ Մաքրիգիւղ։ Բերա Պէշիւք Այնալը Զարչը Մազայարդար Մելքոն։ Գաւառներու համար պատուաւոր ներկայացուցիչներ կը մնտուին։

50—9 Ընդհանուր ներկայացուցիչ Թուրհիոյ՝ ՀԱՅԿ ՓԱՓԱԶՈՂԼՈՒ

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՊԱՕՅԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Պիլպաոյի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժեթղթերով	50,000,000
Վերոյիշեալ արժեթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժէթղթեր Անգղիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար Ֆրանք	79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐԻ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը արտօնեալ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած վնասները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բոլար» իր վճարանց ատեն ցոյց տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական աշխարհին մէջ։

Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է ՓՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ։

Տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին դրասենեակները, Պոլիս Սուլթան Համամ, Բինթօ խան։

12—50

Ա. ՏԻՐԱՏՈՒՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅԻՑ

ՄԵՆ ՄԹԵՐՔ ԼԻԻՄԻԷՐ, ԺՈՒԿԼԱ ԵՒ ԱԿՖԱ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ՄԻՇՏ ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ

ՀՈԹ ՀԱՒԱՔԱԾՈՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԽԱՒԱՔԱՐՏԵՐՈՒ, ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴԵՂԵՐՈՒ ԵՒ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱՇԷՆՏ ՍԸՆ հռչակաւոր տան ակռաներու եւ խաւչուներու, ինչպէս նաեւ ատամնաբուժական ամէն տեսակ պէտքերու։

9—36

ԻԼԱՆ

Բիզէ գաղտաբնակ Ռէմանօս գարիէսի էհլիխնէն Շէմտան զատէ պիրաբէրիմ Ամէնա էֆէնտի պէնիմէ կէօրիւմէք իւզրէ կէչէն 319 սէնէսի թըշրին եվվէլէտ Տիւզէ գազասընա կէլիպ իքի մահ գատար պաղտա գալաքգտան սոնրա 30 լիրա խարճլըգ քէնտիրիսէ իթա իտուպ մէմլէքէթէ կէօնտէրտիմ վէ պու էանատէ հէր նասըլսա մալիւմաթըմ օյմագսըզըն մէտօրը զաքիյէմի եէսիսէ կէչիրէրէք 80 լիրայա հավի վազ էլէնտիկի սախթէ պիր գէթա բօլիչա սէչէտիյլէ Իզմիթէ մուգիմ մէշիթէրէքէն տիպուրթա էյլէսիկիմ թիւմարատան Եօրդանճեան Գրիգոր ազատան 80 լիրայը ալարագ Բիզէյէ սավուշուպ կիթմիշ վէ Բիզէյէն պանա խիթապէն մէրգում Գրիգոր ազատան ալարը մէկզիւր 80 լիրայը թարաքիմա իրսալ իսէնէկինէ տարիր պիր գէթա մէքթուպ եազմըշ օյտուղընը վէ քէյֆիյէթէն մալիւմաթ ալարըղմ անտէ պէօյլէ պիր բօլիչա սէնէտի իթա իթմէտիկիմանն ատրագապ Իզմիթ Պիտայէթ ձէպա մահքէմէսինէ պա իթիրա ալէյհինէ իզամէ էլէնտիկիմ տավատա մէրգում Ամէնա էֆ.նին ճէլպ օլունմասը վէ պու պապատքի մահքէմէ ատրէսէթ օյտուղը հալտէ պու քէրրէ ենիհէն մէսմուռթըմանազարէն կէօյա մըսրը վէ տուխան ախզուիթաստ թիճարէթինէն քէնտիրիսէ 520 լիրա տանա պօրճում օյտուղնա հավի մէտօրը ատիրգանէմէ էմրէ մահարրէր պիր գէթա տանա սախթէ սէնէա վազ իտուպ ախէրէ սաթմագ ֆիլքրինի էօթէ պէրիյէ իլան իթմէքաէ օյտուղընտան, հալ պուքի, պէնիմ հիչ պիր քիմսէյէ էմրէ մահարրէր սէնէալէ պօրճում օյմաբրընտան, իչպու զիքր օլունան էմրէ մահարրէր սէնէտի սախթէ օյուպ մէղքիւր սէնէտի հիչ պիր քիմսէ իլթիրա իթմէսին. չայէտ իլթիրա խիլուպ ատ հէր քիմին եէտինտէ զահուր իտէճէք օյուր իսէ գաթիէն հիւքմի օյմայուպ սախթէ օյտուղը իլան օլունուր։

Տիւզէճ գազասընտա Հաճի Պայրամ զատէ թիճարատան

ՄՈՒՍԹԱՖԱ

23 էյլուլ 320

Տեր եւ Տիրոջ

ԳՈՎՀԱՆՆԷՍ Տ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ ԱՔՐՕԲՈՒԻՆ

ԲԱՆԿԱԼԹԻ ԳԼՕՑԻԻՔ ՏԷՐԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Թիւ 81

ԲԱՂՆԻԳԻՆ ԿԻՑ

Այս գարեջրատան մէջ 1904 սեպտ. 24 ուրբաթ օրէն սկսեալ հռչակաւոր էհմենիկեի Արօսդօլի և ուղի Շեորքի իճճեկ սագի խումբը բնակ կատներ պիտի նուագէ մասնակցութեամբ խաճուքի Արամայիսի, խանճեճեան Սահակ և Լեւոն էֆէնտիներու։ Գարեջրատան այցելողները չատ գոհ պիտի մնան բարեպատրաստութենէն։ Իճճեկ սագի խումբը ցորեկուան ժամը 9է մինչեւ գիշերուան ժամ 5 պիտի նուագէ։ Իմպելիներուն գինը ըստ առաջնոյն չափաւոր է։

Տնօրէն գարեջրատան

ՔՕՍԹԱՖԻ ԶԱՆՏՕՐՈՒԼՕ

3—1

ՎԱՐԶՈՒ

ԳՈՐԾԻ ՏԵՂՈՒԱՆՔ, ՏԷՐՕ, ԽԱՆՈՒԹ, ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Պոլիս Սուլթան Համամ, Թօփխանէ խանճեճ վեր, Սրվանճեան խանճեճ մօտ, Տէր Բիւպիճ երբայու ճամբուն վրայ։

Ածան, յարմար և օգտաւէտ գործի տեղեր որ կը յարմարին ամէն տեսակ առեւտրական գործերու.

Կահերու	գործարաններու
Հովանոցի	»
Մօտթի	»
Դերձակի	»
Տուփ շինելու	»
Մնտուկի	»
Կոչտարներու	»
Շաքարի եւն. եւն.	»

Շէնքին սարդնայարկը աէրօ, լոյս և օդաստուն։

Առաջին յարկ. խանութ և սենեակ։

Երկրորդ և երրորդ յարկ բնակութեան համար յարմար պզտիկ սրարիմաններ։ Տեղը կեդրոն և գինը յարմար։

Պէտք ունեցողք դիմեն Սուլթան Համամ, Թօխաֆճի խանի սենեակատին։

9—20

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

VICTORIA DE BERLIN

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԳՈՒՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 1903

1,325,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1903

510,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 26 ՍԵՊՏ. 1853Ի ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ ծանանային Եւրոպոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ունի պայմաններ զոր Թուրքիոյ մէջ գործող ընկերութեանց և ոչ մէն կրնայ կատարել։ Զոր օրինակ, 30 տարեկան անձ մը 25 տարուան տեւողութեամբ խառն (Mixte) ապահովագրութեան մը համար առաջին երեք տարիները պարտի վճարել 424 ֆր., երրորդ տարիէն 10 % էն սկսելով մինչ 66 % կը զեղչուի վերջին տարի, որով ընդհ. վճարածը կ'ըլլայ 6255 ֆր. և առաջին օրէն արդէն իրեն արուած 10000 ֆր.ի Ապահովագրական պայմանագրով կ'ստանայ ճիշդ 10000 ֆր.ը, որով զուտ չահ ստացած կ'ըլլայ 3745 ֆրանք։ Բոլորովին անջատ ժողովրդական ճիւղ մըն ալ ունի շաբաթական վճարումներով և առանց բժշկական քննութեան։

Անմրցելի թարիֆաներ զատակաց Ապագայի Ապահովագրութեանց

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի, ԹԻՒՆԵԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, աշխարհս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար՝ շաբաթականի փոքր վճարումով մը, այսինքն Մէկ ֆրանքով, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ըլլայ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային։

Տեսուչ՝ ՅԱՊՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓԷՋԷՃԵԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ. ի Պոլիս.= ՓՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱՋՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄՈՒՀՐԱՆ ՍԻՄՈՆ

Պոլիս Դարբարեր... Կիւրինի առաջնորդ... բահամ եպիսկ. Մամիկոնեան...

28